

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Media-alan koulutusohjelma

Jenni Hyttinen

IHMINEN SISÄLTÄ – FILMIKUVIA SISÄISESTÄ KAUNEUDESTA

Opinnäytetyö
Toukokuu 2018

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2018
Media-alan koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
013 260 600

Tekijä
Jenni Hyttinen

Nimeke
Ihminen sisältä – Filmikuvia sisäisestä kauneudesta

Tiivistelmä

Opinnäytetyö on toiminnallinen ja taiteellinen ja siinä paneudutaan sisäisen kauneuden ilmenemiseen valokuvattavissa henkilöissä. Tarkoituksena ei ole löytää kauneudelle selkeää selitystä tai vastausta, vaan perehtyä kauneuden käsitteeseen ylipäättään ja korostaa sisäisen kauneuden olemassaoloa ja tärkeyttä. Tavoitteena on pyrkiä heijastamaan kuvattavien päänsisäistä ajatusmaailmaa sekä kehittyä valokuvaajana ja valokuvataiteilijana. Kauneuden ohella tarkastellaan henkilöitä kuvissa, valokuvien voimaa, valokuva- taidetta sekä kuvien tulkintaa ja ymmärtämistä.

Toiminnallinen osio painottuu valokuvausprojektin aikana otettuihin filmikuviiin, joiden kantavana teemana toimii sisäinen kauneus. Esittelyn alle on valittu yhteensä kahdeksan kuvaa. Valokuvattavilta henkilöiltä kerätyllä haastatteluaineistolla ja omilla pohdinnoilla on tärkeä rooli opinnäytteen ja sille asetetun tutkimuskysymyksen kannalta.

Tuloksissa käydään läpi, mitä ajatuksia sisäinen kauneus malleissa herättää ja mitä sisäinen kauneus heille merkitsee. Pohdinnoissa kiteytetään koko valokuvausprojekti yhdeksi kokonaisuudeksi, minkä lisäksi käydään läpi tekijän ajatuksia projektista, opittuja asioita sekä projektin jatkokehitysmahdollisuuksia.

Kieli

suomi

Sivuja 69

Liitteet 3

Liitesivumäärä 3

Asiasanat

estetiikka, filmit, kauneus, luonnollinen kieli, valokuvaus, valokuvataide

THESIS
May 2018
Degree Programme in Media

Tikkarinne 9
FI-80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. +358 13 260 600

Author
Jenni Hyttinen

Title
The Inner Human – Film Photographs of Inner Beauty

Abstract

This thesis is functional and artistic and it delves into how inner beauty comes out in photographed persons. The meaning is not to find an explicit explanation or answer for beauty but to explore the concept of beauty generally and highlight the existence and importance of inner beauty. The aim is to try to reflect the model's inner mind and advance as a photographer and photography artist. Along with beauty, the people in pictures, the power of photographs, photography art as well as picture's interpretation and understanding are considered.

The functional part emphasizes the inner beauty themed photographs that are taken during the photography project. Altogether eight photographs are introduced. An interview material collected from photographed persons and personal deliberations have an important role for the thesis and it's research question.

The results reflect what kind of thoughts inner beauty evokes in models, and what inner beauty means for them. In the conclusion the whole photography project is discussed as a whole. In addition the author's personal thoughts about the project, and reflections about the learning process, as well as further improvements of the project are examined.

Language

Finnish

Pages 69

Appendices 3

Pages of Appendices 3

Keywords

aesthetics, films, beauty, natural language, photography, photographic art

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Filmikuvaus	6
2.1	Historian havinaa	6
2.2	Kuvaaminen filmikameralla	9
2.3	Filmien kehittäminen ja vedostaminen	11
3	Kauneus ja estetiikka	12
3.1	Kauneuden käsite	12
3.2	Kauneuden ilmeneminen eri tavoin	14
3.3	Sisäinen kauneus	17
3.4	Sisäinen kauneus luonnollisen kielen terminä	19
3.5	Estetiikka ja valokuvat	20
3.6	Omia ajatuksiani kauneudesta ja sen valokuvaamisesta	22
4	Henkilöt osana kuvia	25
5	Valokuvien voima	26
6	Valokuvataide	28
7	Kuvien tulkinta ja ymmärtäminen	31
8	Valokuvaprojekti	34
8.1	Kuvaussuunnitelma	34
8.2	Kameraan tutustuminen ja tehdyt havainnot	35
8.3	Mallit	36
8.4	Kuvien mahdolliset käyttötarkoitukset	36
8.5	Inspiroineet teokset	37
8.6	Kuvausprosessit	37
8.7	Keinoja sisäistä kauneutta ilmentävien kuvien luomiseksi	40
8.8	Ihminen sisältä	42
9	Haastattelutulokset	58
9.1	Taustoitus	58
9.2	Suhtautuminen kuvaan	59
9.3	Sisäisen kauneuden määrittely ja merkitys	60
9.4	Mitä kauneus on?	62
9.5	Yhteenveto	63
10	Pohdinta	64
	Lähteet	68

Liitteet

Liite 1	Haastattelurunko
Liite 2	Saatekirje malleille
Liite 3	Suostumus kuvamateriaalin ja haastatteluaineistojen käyttöön ja julkaisemiseen

1 Johdanto

Opinnäytetyössäni perehdyn kauneuskäsitykseen ja ihmisten sisäiseen kauneuteen filmikameralla valokuvaten. Erilaisia henkilökuvia kuvaamalla pyrin valokuvaajana ilmentämään kunkin valokuvattavan sisäistä kauneutta. Haluan saada esiin mallien inhimillisyyden, herkkyyden, aitouden ja arvokkuuden, jolloin poseeraaminen ja muu ylimääräinen yrittäminen jäävät pois. Käytän kuvauksissa mustavalko- ja värifilmiä. Käyn työssäni läpi kauneusaiheen lisäksi valokuvataiteeseen sekä kuvien tulkintaan ja ymmärtämiseen liittyviä seikkoja. Työ on toiminnallinen ja taiteellinen.

Syy filmikuvauksen valitsemiseen digikuvauksen sijaan perustuu minua miellyttävään filmikuvien omaleimaiseen tunnelmaan, joka on mahdollista saavuttaa analogisesti kuvaamalla. Filmit tuovat kuviin oman esteettisen säväyksensä, mikä osaltaan auttaa saavuttamaan taiteellisen lopputuloksen. Lisäksi haluan filmille kuvaamalla osoittaa, että valokuvista saa julkaisukelpoisia ilman kuvankäsittelyäkin. Kuvat tulevat siis olemaan jälkikäsittelyvapaita ja originaaleja. Tämä vahvistaa ammatillista kehittymistäni: kun kuvista pyritään tekemään kerralla valmiita, minimoituu digikuvien jälkikäsittelyn tarve jatkossa. Kaiken tämän ohella koen, että filmikuvat antavat rehellisemmän toisinnon kuvatusta asiasta, koska kuvien eteen nähdään enemmän vaivaa.

Filmikuvauksen ja sisäisen kauneuden pyrin yhdistämään niin, että muodostan sisäisestä kauneudesta valokuvausprojektiani ohjaavan teeman. Kuvissa pyrkimyksenäni on ilmentää mallieni sisäistä kauneutta ja samalla keskityn luomaan mahdollisimman rehellisiä kuvia, jotka pyrin tekemään kuvaustilanteessa ja jo ennen sitä suunnittelemalla valmiiksi. Aion käyttää aiheeni kuvaamisessa muun muassa abstraktiota, luonnonvaloa ja rekvisiittaa, koska tarkoitukseni on liittää ilmaisukeinot yhteen käsiteltävän aiheen kanssa niin, että käytetyt ilmaisukeinot tukevat sisäisen kauneuden mysteerisyyttä ja tekevät aiheen kuvaamisesta näin ollen helpompaa. Sisäistä kauneutta on mahdollista tuoda konkreettisesti näkyväksi ainakin erilaisten kuvassa olevien elementtien kautta sekä jättämällä tilaa kuvan katsojan mielikuvitukselle.

Opinnäytteeni ensimmäisenä tavoitteena on kuvien avulla pyrkiä ilmentämään taiteellisesti kuvattavan päänsisäistä ajatusmaailmaa kauneusteemaan liittyen. Tähän sisältyy kuvattavan kanssa tapahtuvaa vuorovaikutusta sekä kuvattavan toimimista osallisena työprosessissa esimerkiksi ideoinnin ja omien ajatusten ja toiveiden ilmaisemisen kautta. Toisena tavoitteena on kehittyä valokuvaajana ja valokuvataiteilijana valokuvausprojektin myötä. Tähän liittyvät muun muassa luovat prosessit, kuten ideointi ja suunnittelu ja kokonaisuudessaan kuvauskokemuksen karttuminen.

Tärkeänä osana opinnäytettä toimii valokuvattavien henkilöiden haastatteleminen. Haastattelujen avulla pyrin ottamaan selvää esimerkiksi siitä, mitä ajatuksia otetut kuvat malleissa herättävät ja mitä sisäinen kauneus heille merkitsee. Pohdin myös itse kauneutta ja siihen liittyviä asioita. Miten ihmiset suhtautuvat sisäiseen kauneuteen, kun asiaa lähestytään valokuvien kautta? Tutkimuskysymyksen ja valokuvausprojektin myötä pyrin ottamaan asiasta selvää.

Sisäinen kauneus on aiheena mielestäni ajankohtainen, sillä tällä hetkellä esimerkiksi ulkonäköpaineet ovat erityisesti nuorten keskuudessa oikea ongelma. Teema ei ole kuitenkaan aikaan sidottu. Haluan tämän opinnäytteen myötä pyrkiä korostamaan sisäisen kauneuden tärkeyttä ja vahvistaa sitä valokuvien avulla, koska uskon valokuvien voimauttavaan vaikutukseen. Opinnäytteen ja valokuvaprojektin nimenä toimii *Ihminen sisältä*, mikä pyrkii ilmentämään valitsemaani kauneusaihetta.

2 Filmikuvaus

2.1 Historian havinaa

Monissa kielissä valokuvaamiseen viittaava sana *fotografia* tarkoittaa valolla kirjoittamista (Hedgecoe 2008, 260). Valokuvaus sai idean tasolla alkunsa jo antiikin aikoina. Merkittävimpiin valokuvauskeksintöihin kuuluukin muun muassa Aristoteleen ja Leonardo Da Vincin kuvailema camera obscura, pimeä huone, joka mahdollisti näkymän kuvaamisen huoneeseen nurinpäin. Ongelmana oli

kuitenkin kuvan hetkellisyys; sitä ei pystytty taltioimaan. Alkemisti Vincenzo Cascariolo kehitti vuonna 1602 valolle alistuessaan pimeässä hohtavan jauheen, jonka myötä kehkeytyi idea valottamisesta. Sitten 1720-luvulla professori Johann Heinrich Schulze ratkaisi hopeanitraatin tummumisen syyn, joka osoittautui valoksi. Lopulta, lähempänä 1800-lukua kemisti Elizabeth Fulhame loi valokuvauksen kemialle perustan keksimällä, kuinka valoherkkiä kuvioita oli mahdollista kiinnittää. (Ang 2014, 16–17.)

Valokuvaus siirtyi viimein 1800-luvun alkupuolella käytännön asteelle. Yhtä ainoaa valokuvauksen keksijää ei voida nimetä, sillä se muotoutui monien tekijöiden yhteisenä summana. (Saraste 1996, 11, 26.) Valokuvauksen kannalta tärkeitä keksintöjä olivat fotoresisti, daguerrotypia ja negatiivi/positiivi-menetelmä – nämä ikään kuin kokosivat valokuvauksen yhteen. (Ang 2014, 20.) Ranskalainen keksijä ja valokuvauksen edelläkävijä Joseph Nicéphore Niépce taltioi ensimmäisen säilyneen valokuvan 1820-luvulla (Saraste 1996, 20). Hän sai valon avulla kovetettua valittuja alueita pinnalta, minkä jälkeen kovettumattomat osat pesemällä syntyi painolaatta. Prosessia kutsutaan fotoresistiksi. Niépce aloitti yhteistyön maisemamaalari Louis-Jacques-Mandé Daguerren kanssa, sillä hän tiesi keksinnössään olevan epäkohtia. Yhdessä miehet tutkivat uusia materiaaleja ja tekivät kokeita, kunnes Niépce kuoli. Daguerre jatkoi keksimistä yksin ja loikin kameran, jonka mukaan määrittyivät nykyvalokuvauksestakin tutut vakio-kuvakoot. (Ang 2014, 20, 22.)

Vuonna 1839 entisöijä ja puuseppä Alphonse Giroux sai Daguerrelta ja Niépce'n pojalta lisenssin valmistaakseen kameran, joka oli ensimmäinen huomattavassa määrin tuotettu kamera. Tämä daguerrotypiakamera koostui kahdesta laatikosta ja objektiivista. Kuvat herkistettiin jodin avulla ja kehitettiin elohopealla. Vuotta myöhemmin tiedemies William Henry Fox Talbot oli hionut keksintönsä, kalotypian. Daguerrotypian ja kalotypian välinen ero oli kuvien laaduissa: ensimmäisellä saatiin aikaan objektiivinen tarkkuus, kun taas toisella maalausmainen rakeisuus. (Ang 2014, 22, 26.) Kalotypian avulla pystyttiin tekemään useita positiivivedoksia valokuvanegatiivista. Negatiivi on tummat ja vaaleat alueet käänteisenä näyttävä valokuva, josta voidaan tehdä positiivikuva projisoimalla valo valoherkälle paperille negatiivin läpi. (Ang 2014, 386.) Kuva tallentuu negatiiv-

tiiville emulsion hopesuolakiteiden herkistyessä valolle sitä mukaa, minkä verran kullekin alueelle pääsee valoa (Häkkinen 2018). Näin syntyy latentti eli näkymättömiin jäävä kuva, joka saadaan näkyviin kehittämällä (Ang 2014, 386).

George Eastman suunnitteli vuonna 1888 kameran, joka kantoi nimeä Kodak. Kamera oli aikanaan suosittu, sillä se oli halpa ja sillä kuvaaminen oli helppoa; kun filmirulla oli täynnä, kamera toimitettiin Eastmanin tehtaalle ja paluupostina toimitettiin vedokset ja uudelleen ladattu kamera. Eastman kehitti pian filmiä ja niin syntyi rullafilmi, joka mahdollisti kuvaamisen myös päivänvalossa. Noin kymmenen vuoden kuluttua markkinoille tuli Brownie-kamera, edullinen ja Kodakiakin suositumpi. Eastmanin luomusten ansiosta valokuvaus saavutti massat ja valokuvausteollisuus lähti käyntiin. (Ang 2014, 92.)

Värit tulivat osaksi valokuvia ensimmäisen kerran vuonna 1861, kun fyysikko James Clerk Maxwell kuvasi punaisen, sinisen ja virheän suotimen läpi kolme mustavalkokuvaa. Värivalokuvauksen kehittymiseen meni verrattain paljon aikaa, sillä vasta 1930-luvun alkupuolella Auguste ja Louis Lumièren toimesta värifilmit tulivat markkinoille. (Ang 2014, 120.)

Amatöörivalokuvaajien ansiosta valokuvauksen varhainen kehitys kiihtyi, ja erilaisia kameroita kehitettiin vastaamaan yhä paremmin valokuvaajien tarpeita. Vuonna 1925 yleisölle esitelty Leica 1 on yksi kameroista, jonka alkuperäinen muoto on säilynyt nykypäivään saakka. (Ang 2014, 96, 148.) Muutama vuosi myöhemmin, vuonna 1929, ryhdyttiin kuvaamaan salamalla. Salamakuvaus mahdollisti haastavissa olosuhteissa, kuten pimeässä kuvaamisen. (Ang 2014, 176.)

1960-luvulle siirryttäessä japanilainen Nikon F -kamera mullisti valokuvauksen tasokkailla ominaisuuksillaan: kirkkaalla etsimellä, täydellä näkymällä kuvasta ja laajalla valikoimalla lisävarusteita. Ennen digikameroita Rolleiflex oli voittamaton kamera, jonka avulla kuvattava kohde nähtiin jatkuvasti valotuksen aikana, minkä lisäksi se oli ominaisuuksiltaan hyvä. Se tuli markkinoille jo vuonna 1929, mutta saavutti huippunsa vuonna 1960. (Ang 2014, 240, 246.) Kymmenen vuotta myöhemmin Nikonilta tuli ensimmäinen laadukas zoom-objektiivi, jonka lyhin tarkennusetäisyys oli 1,8 metriä. Viimein vuonna 1975 kehitettiin ensimmäinen

digikamera, Canon D30, jossa tiedonkulku oli samanlaista kuin nykykameroissa. Nopealla tahdilla kehittyivät ammattitasoiset digikamerat, jotka olivat Canonin ja Nikonin järjestelmärunkoja Kodakin kennoilla. (Ang 2014, 270, 344.)

Kun valokuvauksen tekniset ja kaupalliset ongelmat saatiin minimoitua, kehittyi sille pikkuhiljaa oma taiteellinen ilmaisukieli ja siitä tuli yksi nykypäivän itsestään selvistä tavoista muun muassa vaikuttaa asioihin (Saraste 1980, 74, 185). Nykyään monet ottavat kuvia, koska ”niitä kuuluu ottaa” ja jo kahden minuutin kuluessa täyttyy koko 1800-luvun aikana otettujen kuvien määrä (Nylén 2017, 28, 31).

2.2 Kuvaaminen filmikameralla

Filmikuvausta ei ole korvattu digikuvauksella, vaan digikuvaus tuli aikanaan filmikuvauksen rinnalle (Nylén 2017, 15). Analoginen kuvaaminen ei poikkea digitaalisesta kuvaamisesta suuresti. Kyse on vain tekniikan nykyaikaistumisesta, minkä johdosta valokuvaamisesta on tullut digikuvaamisen myötä nopeampaa ja helpompaa. Filmikuvaus vaatii kaikin puolin kärsivällisyyttä eikä silti voi olla täysin varma lopputuloksesta, mikä on mielestäni viehättävää. Viehättävyys johtuu erityisesti filmikuvauksen aikaavievästä luonteesta, jonka vuoksi oletettavaa lopputulosta ei välttämättä edes muista selvästi enää siinä vaiheessa, kun kuvaaja viimein näkee kuvat.

Filmikuvaus koostuu yksinkertaistettuna kamerasta ja siihen laitettavasta filmistä, jolle kuva taltioituu siihen pääsevän valon avulla. Kameroita objektiivineen sekä filmejä on vielä nykyäänkin tarjolla yllättävän hyvin ostopaikasta riippuen. Toki itse kameralla on vaikutusta siihen, kuinka hyvin siihen on saatavilla tarvikkeita. Rullafilmikameroiden valikoima on rajallinen, mutta erityisesti käytettyjä yksisilmäisiä peilikameroita saa käytettynä halvalla (Hedgecoe 2008, 15, 20). Oman kokemuksen mukaan sekä kivijalka- että verkkokaupoista saa hyvin ainakin 120- ja kinofilmejä. Käytettyjä kameroita taas löytyy yllättävän usein esimerkiksi kirpputoreilta.

Se, miten filmikuvaus eroaa digitaalisesta tavasta kuvata, ilmenee selvästi filmikuvauksessa ennakkoon tehtävistä valinnoista, jotka liittyvät filmiin. Filmien tuottamien kuvien väri, ISO-arvo sekä filmin tyyppi vaihtelevat, jolloin jokainen kuvauskerta voi olla erilainen, mikäli valitsee kuvauskerroilleen erilaisen filmin. Filmit jaotellaan APS-, kino-, rulla- ja laakafilmeihin, ja filmin koko vaikuttaa kuvan koon lisäksi kuvan muotoon (Hedgecoe 2008, 116–117). Itse filmikameran käyttäminen ei juuri eroa järjestelmäkameroiden käyttämisestä, jos osaa käyttää manuaalisia asetuksia (Häkkinen 2018).

Valotus on tekijä, joka määrittelee hyvin pitkälti sen, mitä filmille ylipäättään muodostuu. Filmissä on rakeita, jotka reagoivat valoon (Saiha 2016, 81). Tämän lisäksi filmin herkkyydellä on merkitystä kuvan onnistumisen kannalta, mutta herkkyyden täydellinen noudattaminen vaatii valmistajan ohjeiden mukaan toimimista. (Saiha 2016, 80.) Filmien herkkyydet pysyvät tavallisesti ISO 400 ja ISO 800 välillä (Saiha 2016, 82), kun taas digitaalisesti kuvatessa ISO:n voi asettaa kamerasta riippuen hyvinkin korkealle. ISO-arvolla tai analogisen ajan ASA-arvolla tarkoitetaan siis filmin tai kuvakennon herkkyyttä reagoida valoon, jolloin suuremman arvon turvin on mahdollista kuvata myös hämärässä (Digikuva 2015). Oma vaikutuksensa lopputulokseen on filmien kehityksellä ja vedotuksella (Saiha 2016, 80). Kehite tulisi valita filmin mukaan, sillä sen avulla hallitaan niin herkkyyttä, jyrkkyyttä kuin rakeen erottumista. Jälki voi kuitenkin olla ohjeistuksesta piittaamatta hienoa. (Saiha 2016, 82.)

Henkilökohtaisesti koen filmikuvauksen antavan enemmän kuin digikuvauksen. Digikuvaus on mahdollistanut helpon valokuvaamisen, jonka avulla voi ottaa lukemattomia uusia otoksia ja havaita mahdolliset virheet välittömästi, minkä lisäksi esimerkiksi jo otettua kuvaa voidaan parannella jälkikäsitteilyllä. Filmikuvauksessa sen sijaan kaikkien esivalintojen ja itse kuvanottohetkeen panostamisen lisäksi voit saada eteesi lopputuloksen, jossa on ”jotain enemmän” ilman edellä mainittuja jälkikäsitteilytoimenpiteitä. Lopputuloksesta paljastuu filmikuvien omaleimainen jälki. Täysin samankaltaista lopputulosta ei mielestäni voi saavuttaa digikuvauksella, koska filmikuvauksessa kuvan eteen joutuu tavallisesti tekemään enemmän työtä etukäteen niin, että digikuvien kal-

tainen kuvankäsittely sivuutetaan. Tämä takaa mielestäni rehellisen lopputuloksen.

Lisäksi filmikuviin liittyy sattumanvaraisuutta, joka toimii mahdollistajana sille, että kuvista voi saada oletettua enemmän irti. Tietenkin filmillä on myös kääntöpuolensa ja tarkkaan suunniteltu kuva voi mennä pieleen useastakin syystä, mutta jopa odotuksia vastaamaton kuva voi tarjota kuvaajalle hienon elämyksen. Toivon voivani herättää ajatuksia ja keskustelua kuvillani, jotka poikkeavat jo pelkästään kuvan jäljen vuoksi nykyisestä jo perinteiseksi muodostuneesta digitaalisesta jäljestä kuvankäsittelyineen.

2.3 Filmien kehittäminen ja vedostaminen

Filmit kehitetään ja vedostetaan käyttämällä kehittämistä varten laadittuja kemikaaleja eli kehitettä, keskeytettä ja kiinnitettä. Filmi asetetaan pimiössä spiraaliin eli filmikelaan, joka taas asetetaan kehityspurkkiin. Sen jälkeen kemikaalit sekoitetaan vedellä laimentaan ja lämmitetään työskentelylämpötilaan. Kehite kaadetaan kehityspurkkiin, jolloin aloitetaan ajanotto ja purkin kääntelevä puolen minuutin välein. Kehite kaadetaan pois purkista pulloon uudelleenkäyttöä varten ja tilalle kaadetaan keskeyte, jolloin kuvien kehittyminen keskeytyy. (Hedgecoe 2008, 358–359.)

Parin minuutin kuluttua keskeyte kaadetaan pois ja tilalle kaadetaan kiinnite. Kehityspurkkia käännellään kerran minuutissa ja annetaan purkin olla hetki paikallaan. Lopuksi kehite kaadetaan talteen ja filmi voidaan turvallisesti pestä veden alla jatkuvasti juoksevan veden alla niin, että vesi vaihtuu ja tulvii purkista vähintään puolen tunnin ajan. Pesemisen jälkeen filmi laitetaan kuivumaan pölyttömään paikkaan painon avulla. (Hedgecoe 2008, 358–359.)

Näin negatiiveissa olevat kuvat saadaan talteen. Negatiivit vedostetaan käyttämällä suurennuskonetta, jolla kuva heijastetaan negatiivista halutun kokoiseksi. Lisäksi valitaan tarpeita vastaava valokuvapaperi, jonka laadulla ja tyypillä on vaikutusta lopputulokseen. Itse vedostusprosessissa negatiivi laitetaan filminpi-

timeen niin, että haluttu ruutu näkyy kehysten välistä. Suurennuskoneen avulla kuva heijastetaan valkoiselle paperille, minkä jälkeen suurennuskoneen objektiivia voidaan halutessa tarkentaa filmin rakeisuuden tarkistamiseksi ja aukkoa pienentää terävyysalueen laajentamiseksi. (Hedgecoe 2008, 360, 363.)

Valokuvapaperi laitetaan alustalle, sitä valotetaan suunnitellun ajan verran ja sitten suurennuskoneen valo sammutetaan. Vedos laitetaan kehiteastiaan ja kehitetään suositellun kehitysajan mukaisesti. Kehityksen jälkeen vedos siirretään keskeytteeseen ja noin 20 sekunnin kuluttua edelleen kiinnitteeseen. Kun vedosta on pidetty kiinnitteessä suositeltu aika, se pestään juoksevalla vedellä ja jätetään kuivumaan. (Hedgecoe 2008, 360, 363.)

Negatiivit on mahdollista myös skannata, jolloin kuvat saadaan tietokoneelle samaan tapaan kuin digikuvat. (Häkkinen 2018.) Filmikuvauksessa materiaalien luomat esteettiset luonteenpiirteet kuuluvat osaksi kuvia, kun taas digikuvissa ne joudutaan lisäämään jälkikäteen, jos niitä haluaa kuvissa esiintyvän (Nylén 2017, 141–142).

3 Kauneus ja estetiikka

3.1 Kauneuden käsite

Kauneutta voi olla vaikea selittää ja se pitää sisällään todennäköisesti yhtä monta tulkintaa kuin on tulkitsijoitakin, mistä syystä se koetaan monin eri tavoin. Sen määrittelemisen kaiken kattavasti on jopa mahdotonta, sillä kauneudelle ei ole olemassa yhtä yleisesti hyväksyttyä määritelmää (Ojanen 2001, 15). Opinnäytteeni tarkoituksena ei olekaan löytää yhtä oikeaa vastausta sille, mitä kauneus on tai mitä se voisi olla, vaan tahdon tutkia kauneutta käsitteenä ylipääntään sekä sisäisen kauneuden ilmenemistä valokuvattavissa henkilöissä ja heidän olemuksissaan.

On hankalaa määritellä, mistä kauneus koostuu tai mikä yhdistää kauneutta esittävät kohteet, koska kauneutta ilmenee lukuisissa toisistaan poikkeavissa kohteissa, kuten taiteessa, tunteissa ja puheessa (Reiners, Seppä & Vuorinen

2009, 314). Filosofi Platonin mielestä kauneus on jotain, mikä havaitaan ensisilmäyksellä, ja näin ollen se toimii sielun kanssa yhteistyössä sovittaen havaitsemansa muodon itseltään löytyvään muotoon (Reiners, Seppä & Vuorinen 2009, 81–82). Tässä tapahtumaketjussa tapahtuu mielestäni samaistumista, jonka myötä kauneutta havaitessaan ihminen löytää yhtymäkohtia omaan elämäänsä tai itseensä. Kauneuden kokemiseen liittyy ilon ja mielihyvän tunteita; samanaikaisesti se luo kohteelle arvon (Reiners, Seppä & Vuorinen 2009, 315).

Kauneuteen liittyvä sana estetiikka juontaa juurensa kreikan sanasta *aisthesis*, joka tarkoittaa aistisuutta. Aistisuus toimii tärkeänä kosketuspintana maailmaan ja viitteenä ihmisen fyysiseen keholliseen suhteeseen maailmansa kanssa pitäen sisällään kaikki ihmisen viisi perusaistia. Se on merkitsevä olemassaolon tapa, sillä emme pysty estämään tai välttämään aistikokemuksia, vaan ne ikään kuin tunkeutuvat meihin. (Varto 2001, 13.)

Olemassaolo onkin tärkeä seikka kauneudesta puhuttaessa, sillä jotta sitä on mahdollista pohtia tai tutkia, on sen oltava todellinen. Kauneuden voidaan sanoa olevan olemassa, koska pelkästään sen määrittely on niin vaikeaa ja koska meillä kaikilla on oma käsityksemme siitä – jos näin ei olisi, kauneuden olemassaolo kyseenalaistettaisiin. (Ojanen 2001, 18–20.)

Kauneus on moniselitteinen piirre, jota voidaan nimittää suhdekäsitteeksi. Tällä tarkoitetaan sitä, että pelkkä aistiminen ei riitä esimerkiksi tiettyjen objektien ja kauneuden yhdistämiseen, vaan tarvitaan käsitteellinen tekijä, joka yhdistää ihanteen kauniista ja esimerkiksi satunnaisesta vartalosta. Ihanteet siis yhdistetään johonkin, johon se sopii, mikä taas johtaa ”näkyvän todellisuuden” ilmeneeseen käsitteellistettynä. (Varto 2001, 20.) Ihminen määrittää kokemaansa esteettisellä käsitteistöllä ja luo kokemustensa pohjalta esteettisiä arvostelmia (Räikkä & Siipi 2015, 100–101).

Kauneuteen liitetään vahvasti hyvyys ja totuus, jolloin näitä kolmea asiaa voidaan pitää jopa yhtenä, samana ilmiönä eri puolineen (Ojanen 2001, 14–15). Edellä mainittuihin käsitteistöön sekä arvostelmiin hyvyys nitoutuu yhdessä arvokkuuden kanssa, sillä tällöin tarkastelun kohteena olevissa asioissa on esteettistä arvoa (Räikkä & Siipi 2015, 101). Yksi kauneuden merkittävimmistä

lähtökohdista on kokonaisvaikutelman korostuminen: olennaista on tasapainon saavuttaminen jonkin kauniiksi koetun asian eri ainesten ja osien välillä. (Ojanen 2001, 29.)

Se, kuinka hyvin tai paljon loppujen lopuksi kestäimme kauneutta, on kiinnostava ajatus. Ojasen (2001, 122–123) mukaan kauneus ja sen kokeminen ovat verrattavissa elämänvoimaan – tästä huolimatta se saattaa olla jollekulle liian voimakasta. Jos joku päätyy kieltämään kauneuden, ajatellaan sen kielivän kyvyttömyydestä kokea maailma monenlaisuutena. Nykypäivänä korostunut ulkonäkökeskeisyys tuottaa monille ihmisille päänvaivaa, sillä esimerkiksi mainoksissa tuputetaan erilaisia kauneutta korjaavia tai lisääviä tuotteita, joiden toimivuuden sanansaattajina nähdään yleensä vain virheettömiä ja ihailtavia ihmisiä tavallisten sijaan.

Itse mietin usein sitä, miten ennen vanhaan ollaan oletettavasti osattu olla vähempään tyytyväisiä, vaikka tuohon aikaan kauneuden synonyyminä ei ole mainostettu siloisuutta ja täydellisyyttä. Ajattelen kauneuden kieltämisestä itse niin, että ihmiset, jotka eivät syystä tai toisesta esimerkiksi ehostaudu ja kenties keskittyvät sen sijaan sisäiseen kauneuteensa, ovat todennäköisesti maailman kokemisen suhteen rikkaampia kuin ulkoiseen keskittyvät henkilöt.

3.2 Kauneuden ilmeneminen eri tavoin

Kauneus assosioidaan yleensä ensimmäisenä ulkoiseen hyvännäköisyyteen, joko esimerkiksi kauniista ihmisestä tai kauniista auringonlaskusta puhuttaessa, jolloin eri aistihavainnot nousevat esiin. Kauneus on ominaisuus, mutta myös kokijan asenteella tai kokemuksella on vaikutusta kauneuden kokemiseen. Jotta kauneutta voidaan havaita, tarvitaan kokijan ulkopuolista ja pyyteetöntä asennetta. Tällöin kauneus nähdään täysin katsojasta käsin. Myös hetkellä on oma vaikutuksensa kauneuden kokemiseen, sillä hetkestä riippuen sama asia voi näyttäytyä kauniina tai vaihtoehtoisesti jättää tämän tunteen kokonaan synnyttämättä. (Ojanen 2001, 26–30.)

Vaikka kauneuden assosiointi kohdistuu usein ulkoiseen hyvännäköisyyteen, rumuuteenkin on mahdollista liittää positiivista esteettistä arvoa (Räikkä & Siipi 2015, 103). Rumuus mielletään tavallisesti vastakohtaksi kauneudelle, mutta sitä voidaan pitää myös kauneuden puutteena. Rumana koetut asiat ovat yleensä vastenmielisiä, minkä lisäksi rumuutta pidetään kauneuden kieltämisenä. Rumuudesta voidaan mainita kolme kategoriaa, jotka ovat muodottomuus, sopimattomuus ja vääristyminen. Taiteeseen viitattaessa tämä kauneuden puute ei kuitenkaan tee kuvista vähemmän vaikuttavia. (Tieteen termipankki 2018.)

Rumuuteen liittyy samanlaista objektiivista arviointia kuin kauniita asioita kohtaan. Kauniin ja ruman raja onkin häilyvä, vaikka ruma käyttäytyy eri tavalla kuin kaunis. Rumaksi nimittäminen on vasten hyviä käytöstapoja ja näin ollen kauniiksi kutsumisella ei ole samanlaista moraalista kehystä. Monissa tapauksissa ruma säilyy kauneuden ohella, koska sitä ei ole havaittu. Kauneutta sen sijaan tavoitellaan, minkä takia kauneuden taju säilyy ja joissain tapauksissa havainnot jopa yksipuolistuvat. (Kinnunen 2000, 317–319, 322, 324.)

Puhuttaessa taas jostakin monesta palasesta koostuvasta kohteesta, kuten taideoksesta, avainasemassa ovat tietyt kriteerit, jotka kauneuteen liitetään: yleisimpinä voidaan pitää harmoniaa, oikeita mittasuhteita ja tasapainoisuutta (Ojanen 2001, 29). Itselleni tulee ensimmäisenä mieleen valokuvissakin usein hyödynnettävä kultainen leikkaus, jota noudattamalla saadaan aikaan kaunis, tasapainoinen lopputulos.

Kultainen leikkaus on 500-luvulla eKr. antiikin kreikkalaisten löytämä jana, joka mahdollistaa esimerkiksi katsojan huomion ohjaamisen tahdottuun kohtaan (Serlachius-museo 2018). Kun jana jaetaan kahteen osaan kultaisen leikkauksen mukaisesti, on sen lyhyemmän osan suhde pidempään osaan sama kuin pidemmän osan suhde koko janaan. Näin saadaan aikaan kultaisen leikkauksen suhde eli 1,618. (Nature's Design 2018.)

Leikkaus esiintyy kaikkialla luonnossa – jopa meissä ihmisissä käden sekä olkaja kyynärvarren muodostaman keskinäisen suhteen noudattaessa kultaista suhdetta (Nature's Design 2018). Kirkkoisä Augustinuksen esimerkin mukaan

vain sopivissa lukusuhteissa olevat kukan osat voivat tehdä päivänkakkarasta kauniin (Vuorinen 1996, 21). Kun kyseessä on sen sijaan yksittäinen osatekijä ja sen kauneus, esimerkiksi jokin tasainen väri, merkittävimpana kriteerinä voidaan pitää puhtautta (Ojanen 2001, 29).

Kauneuteen liittyy ulkoisen miellyttävyyden lisäksi aina jonkinlaista tarkoituksenmukaisuutta. Esimerkiksi käyttöesine on luotu omaan tarkoitukseensa soveltuvaksi, jolloin siitä tulee tarkoituksenmukainen, mutta ajan saatossa monissa tapauksissa myös kaunis. (Ojanen 2001, 32.) Estetiikan merkitys korostuu joka puolella, aina käyttötavaroiden muotoilusta lähtien (Kinnunen 2008, 314).

Kauneus itsessään toimii eräänlaisena tarkoituksena, minkä myötä sen voidaan ajatella olevan myös osa ihmisen tarkoitusta. Se, miten kauneus ilmenee ihmisten kauneuskokemuksissa, pohjaa usein yhteenkuuluvuuden tunteeseen. Kauneuden myötä ihminen kokee yhteyttä johonkin. On siis tavallista, että ihminen lähtee tavoittelemaan kauneutta. (Ojanen 2001, 128–129.)

Tässä kohtaa esiin nousee moraalikäsitys. Toisinaan kauneus viedään muun muassa pinnallisuuden myötä joidenkin mielestä vähemmän positiiviseen suuntaan, ja jotkut kauneuden tavoitteluun käytettävät keinot eivät ole kaikkien mielestä moraalisesti hyviä. (Ojanen 2001, 33.)

Länsimaalaisia ohjaa näköaisti, joka on jatkuvasti alttiina kuvallisille ärsykeille. Näiden ärsykkeiden mukana välittyy esimerkiksi median syytämän kulttuurisen ihannevartalon kuva, jota osa ihmisistä lähtee havittelemaan erilaisin toimenpitein. Kauneuskirurgia tähtää vartalon normaalistamiseen, minkä lisäksi sisäinen ja ulkoinen pyritään saamaan toisiaan vastaaviksi – tällä ajatuksella tähdätään siihen, että kauneuden sijaan identiteetti on se asia, jota lähdetään kirurgisesti muovaamaan. Jos joku siis tuntee oman olemuksensa ja ruumiinsa olevan jotenkin vastakkain, voi kauneuskirurgia tarjota mahdollisuuden neuvotella identiteetin uudelleen ruumiin avulla. Kirurgian avulla voidaan havitella niin menetettyä kuin toistaiseksi tuntematonta ja uutta identiteettiä. Vartalon ihanteellisuus ja normaalius määräytyvät kuitenkin hyvin pitkälti mediarepresentaatioiden kautta. Esimerkiksi onnellisuus ja seksikkyys, usein mediassa esillä olevina asioina

ovat todellisuudessa niin sanottuja pintaefektejä, jotka määräävät ihanteita ja normaaliutta. (Kinnunen 2008, 308–309.)

Myös tällaisiin ääri ratkaisuihin mentäessä kauneuden ohella vaikuttava hyvyys on läsnä. Kauneuden arvo on suorassa yhteydessä muun muassa ihmissuhteissa ja työuralla; kauneus on siis eräänlainen valttikortti, jolla taataan menestystä. Tämän huomioon ottaen fakta, jonka mukaan kauneuden ajatellaan koostuvan muistakin kuin ulkoisista ominaisuuksista, mutta siitä huolimatta panostetaan juuri ulkonäköön, on ristiriitainen. Ulkoisilla muutoksilla uskotaan olevan vaikutusta sisäiseen minään, jolloin muutos on myös eleyllä tasolla koettavissa. (Kinnunen 2008, 311–312.) Mielestäni on tärkeää muistaa myös sisäisen kauneuden olemassaolo, vaikka erilaiset kauneuteen liittyvät ulkoiset toimenpiteet ovatkin tänä päivänä yllättävän yleisiä.

3.3 Sisäinen kauneus

Kuten edellä todettiin, kauneus mielletään yleensä ensimmäisenä ulkoisiin seikoihin. On kuitenkin olemassa myös sisäistä kauneutta, joka itse asiassa on tärkein aspekti koko kauneuskäsitteelle. Sisäinen kauneus toimii ytimenä kauneudelle. Sen avulla kauneutta on mahdollista ymmärtää sekä tavoittaa sen kautta jotain. Sisäiseen kauneuteen liittyy positiivisia ominaisuuksia, kuten jaloisuus, lämpö, myötätunto sekä inhimillisyys, jolloin hyvyys ja moraali korostuvat. (Ojanen 2001, 129.) Näitä asioita ei kuitenkaan voi yleistää sopimaan kaikkiin ihmisiin sellaisenaan.

Itse ajattelen sisäisen kauneuden ohjaavan meitä siihen suuntaan, mitä haluamme esimerkiksi ajatusmaailmojemme tai arvojemme kautta tuoda esiin, mutta myös miten tahdomme ilmaista itseämme ulkoisesti muun muassa vaatetuksella. Ulkoisen ja sisäisen kauneuden välinen yhteys on mielestäni erottamaton, sillä kummallakin on vaikutusta toisiinsa. Esimerkinomaisesti sanottuna, jos joku esimerkiksi puolustaa aktiivisesti eläimiä ja ympäristöä ja suuntaa kaikki tekonsa niitä mahdollisimman kunnioittaviksi, heijastuu tämä oletettavasti ulospäin osoittaen kyseisen henkilön sisäistä hyvyyttä ja kauneutta itselleen sopivaksi

kokemansa aiheen kautta. Toisaalta taas esimerkiksi kauttaaltaan tatuoitu ihminen voi viestiä sisäistä kauneuttaan juuri peittämällä paljaan ihonsa.

Jokaisella meistä on käsitys itsestämme. Silloin kyseeseen tulee minän käsite, johon liittyy muun muassa ihmisen itsensä luoma kuva siitä, millainen hän omasta mielestään on. Tärkeitä minään kytkeytyviä termejä ovat minäkokemus ja minuus. Minäkokemuksen myötä erilaiset mielikuvat nitoutuvat tiiviiksi kokonaisuudeksi tehden kokemuksesta rikkaamman, kun taas minuus ilmenee parhaiten itseyden kautta. Minä ja minuus ovat aina sidoksissa toisiinsa. (Vuorinen 2004, 49–50.)

Minän lisäksi temperamentti vaikuttaa siihen, miten ihminen kokee asioita ja millä tavoin hän eri tilanteissa toimii. Temperamentti pitää sisällään biologiaan pohjautuvia taipumuksia ja tapoja reagoida ympäristöön ja sisäisiin tiloihin, kuten väsymykseen. Nämä taipumukset ja tavat ovat yksilöllisiä, eli ihmisten välillä on eroavaisuuksia. Temperamentti perustelee näitä eroja ja selittää, miksi kukin toimii omalla tyypillisellä tavallaan aina arkisista asioista lähtien. (Keltikangas-Järvinen 2008, 12–15.) Temperamentin vaikutus voi heijastua esimerkiksi taiteilijan tekemiin valintoihin, jotka liittyvät aiheen muovautumiseen (Rantavaara 1971, 18).

Merkittävänä vaikuttimena kunkin itse muodostamiin sisäisen maailman asioihin, kuten mielikuviiin, toimivat vuorovaikutusmielikuvat. Jo vauvat alkavat luomaan ja muokkaamaan itseään liikuttavia mielikuvia, joissa merkittävänä motiivina sisällöille on tyydyttävä suhde toiseen ihmiseen. (Vuorinen 2004, 51.) Ihmissuhdekokemukset vaikuttavat tällöin jatkuvasti minän kehitykseen (Vuorinen 2004, 72).

Uskon tällä olevan vaikutusta myös sisäisen kauneuden kokemiseen. Terveessä ja hyvähenkisessä ympäristössä eläminen varmasti edesauttaa itsestä muodostettavien ajatusten ja mielikuvien muovautumista positiivisiksi. Vastaavasti esimerkiksi syrjintää kokevan ihmisen voi olla vaikeaa suhtautua itseensä positiivisesti.

3.4 Sisäinen kauneus luonnollisen kielen terminä

Estetiikka ja luonnollinen kieli ovat sidoksissa toisiinsa. Samoin estetiikkaan kuuluva ihmisen sisäinen maailma, johon sisäinen kauneus lukeutuu. Luonnollisen kielen avulla voimme kertoa, mitä olemme kokeneet ja keskustella taiteen olemuksesta sekä dekonstruktioista. Kielen myötä voimme ilmaista esteettisiä arvoasetelmia ja välittää ne muille. Ihmisten esittämät arvoasetelmat ovat yksinkertaisia: jotakin asiaa sanotaan esimerkiksi kauniiksi tai rumaksi. Perustelut sen sijaan voivat olla monimutkaisia pitäen sisällään erityisiä huomioita arvostelun kohteena olevasta asiasta. Nämä arvoasetelmat ja perustelut ovat myös luonnollista kieltä eikä niitä ole mahdollista korvata mitenkään. Tämän lisäksi kieli yhdessä kommunikoinnin kanssa muokkaa käsityksiämme esteettisistä arvoista. Estetiikka on pysyvästi moniselitteistä, koska se elää luonnollisesta kielestä. (Kinnunen 2000, 47–48, 63, 80, 388.)

Sisäinen kauneus rakentuu mielestäni osista, jotka olemme mieltäneet sisäistä kauneutta ilmentäviksi. Se on luonnollisen kielen termi, jonka avulla voimme puhua aiheesta arkisesti, tarkoituksenmukaisesti ja toisiamme ymmärtäen. Esteettisiä arvioita taas on mahdollista ilmaista esteettisten käsitteiden avulla: kaunis ja ruma, kuin myös hyvä ja paha kuuluvat näihin käsitteisiin (Kinnunen 2000, 48). Muun muassa positiiviset ominaisuudet, joiden avulla voimme kuvaila jotakuta sisäisesti kauniiksi, ovat osa luonnollista kieltämme. Voin esimerkiksi todeta ystäväni olevan lämminsydämisyytensä ansiosta kaunis sisältä, jolloin muut käsittävät, mitä tarkoitan.

Opimme luonnollisen kielen käyttämisen kulttuurin kautta (Kinnunen 2000, 80). Sosiaalinen elämä on osa sekä estetiikkaa että luonnollista kieltä. Odotamme tulevamme ymmärretyksi ja otaksumme kaikkien olevan samaa mieltä jonkin kauneudesta tai rumuudesta. Yksimielisyyden saavuttamiseksi on puhuttava luonnollista kieltä. Kieli, jonka olemme oppineet, toimii keskustelun perustana. (Kinnunen 2000, 61, 63–65.)

Ennen kaikkea sisäisen kauneuden käsite luonnollisen kielen terminä on sosiaalisesti määrittynyt arkisen käytön kautta. Kinnusen (2000, 63) mukaan lapsi

alkaa jo varhaisessa vaiheessa puhua hienosta ja rumasta. Meille luetaan satuja, joissa hyvä ja paha ovat vastakkain, kerrotaan oikeasta ja väärästä ja opetetaan hyväksymään kaikenlaiset ihmiset samanarvoisina ulkonäöstä riippumatta. Nämä luonnollisen kielen kautta sisäistetyt opit osaltaan määrittävät sitä, miten suhtaudumme sisäiseen kauneuteen sekä siihen liittyviin piirteisiin.

3.5 Estetiikka ja valokuvat

Estetiikasta puhuttaessa voidaan viitata useisiin eri asioihin ja yhteyksiin, mutta valokuvien tapauksessa kyse on pitkälti filosofiaan pohjautuvasta estetiikan haarasta, joka käsittelee kauneuden sekä taiteen filosofiaa (Vuorinen 1996, 13). Filosofi Alexander Baumgartenin mukaan (Vuorisen 1996, 141 mukaan) estetiikka pyrkii selventämään tavan, jolla kauneus on mahdollista saavuttaa ja taiteeseen viitattaessa kauneus toimii tiedon tai totuuden sijaan päämääränä taiteelle (Vuorinen 1996, 142).

Estetiikan myötä valokuvissa keskitytään henkilöiden lisäksi itse tilanteen, tunnelman, sommitelmien sekä sävyjen tarkasteluun (Kalha & Tahvanainen 2014, 11), jolloin saadaan kokonaisvaltainen katsaus kuviin. Monille esimerkiksi erilaiset kuvissa ilmenevät efektit, kuten filmiin vuotanut valo tai rakeisuus symboloivat estetiikkaa (Nylén 2017, 93), mutta jokaiselle estetiikka voi merkitä eri asioita. Itse pidän juuri filmikuvien rakeisuudesta ja esimerkiksi virheiksi luettavista vääristymistä, jotka mielestäni kuuluvat osaksi filmikuvausta ja filmikuvien ”salaperäisyyttä”. Filmikuvaukseen liittyvät jännitysmomentit, kuten kuvien valottuminen oikein, luovat valokuvaukseen oman vetovoimansa.

Kaiken taiteen kohdalla historia vaikuttaa nykyhetkeen ja muodostaa väylän nykyisyyden sekä sen menneisyyden välille. Alkuperäinen syy kuvien tekemiseen oli saattaa esiin jotain poissaolevaa. Pian ymmärrettiin, että kuvien kautta oli mahdollista näyttää, miltä joku tai jokin näytti ja miten muut ihmiset olivat kyseisen aiheen joskus nähneet. (Berger 1991, 10–11.)

Maalaustaiteen ja valokuvauksen raja oli häilyvä aikana, jolloin ryhdyttiin kuvaamaan taideteoksia. Nämä teokset luotiin tiettyihin sijainteihin, joten esimer-

kiksi televisiossa näytettävien kuvien kautta teokset oli mahdollista saattaa ihmisten olohuoneisiin, mikä taas vaikutti ihmisten näkemistapoihin. Tällä tavoin koetut merkitykset moninaistuivat. (Berger 1991, 19–20.)

Huolimatta siitä, että valokuvaus ohitti öljymaalauksen suosion 1900-luvulla, öljymaalauksen traditiot vaikuttavat edelleen kulttuurisiin olettamuksiimme, kuten kuvallisen näköisyyden määrittelemiseen. Lisäksi tavat tiettyjen aiheiden – esimerkiksi maisemien ja naisten – katselamiseen pohjautuvat öljymaalaukseen. Tämän tradition historia opettaa taiteen kukoistavan silloin, kun riittävän moni yhteiskunnassa rakastaa taidetta. (Berger 1991, 84.)

Kaikki tämä kytkeytyy myös estetiikkaan ja esteettisiin ajatusmalleihin, jotka liittyvät valokuvaan. Kuvat voivat esimerkiksi kantaa esteettisiä merkityksiä, minkä lisäksi kuvilla on monia muitakin tehtäviä, kuten huomion suuntaaminen johonkin tiettyyn seikkaan. Näköaistin kautta saadut tiedot vaikuttavat merkityksien muotoutumiseen. (Hatva 1993, 47.)

Samaan tapaan näköaisti yhdessä kuuloaistin kanssa vaikuttaa luonnolliseen kieleen ja sitä kautta esimerkiksi merkitysten ilmaisuun, sillä kumpikin kytkeytyy kieleen ja sitä kautta ajatteluun. Näin on erityisesti kulttuurissamme, jossa kielien asema on merkittävä. Maailmankuvamme on näkö-kuulokuva, jota voimme arvostella esteettisesti. (Kinnunen 2000, 166.)

Kiinassa ja Japanissa valokuvaus oli lähtökohdiltaan vierasta itämaisen kuvataiteen estetiikalle, mistä syystä valokuvissa esiintyneet tarkat yksityiskohdat tuntuivat vastustavan itämaista perinnettä esittävä maisema muutamien siveltimen vedoin. Valokuvaus näytti hienostumattomalta itämaisten silmissä, sillä itämainen taide pohjautui symboleihin. Kiinassa valokuvaaminen oli kulttuurivallankumouksen aikana hyvin säädeltyä ja vain valtion työntekijöihin lukeutuvat ammattivalokuvaajat sallittiin, kunnes vuonna 1978 esiin tuli ensimmäinen epävirallinen valokuvauskerho. Alkuun osa töistä muun muassa imitoi länsimaisia malleja, mutta pian kiinalaiset löysivät oman tapansa tehdä kuvia. Kuvat voidaan luokitella pääsääntöisesti käsitteellisesti kootuiksi ja käsitelähtöisiksi. (Ang 2014, 368, 370.)

Siinä missä valokuvaaja esteettisen havainnon myötä tekee kuvan, käy läpi luomisprosessin ja sitten ikään kuin palauttaa kuvan takaisin elämään katsojan katsottavaksi, joutuu katsojakin näkemään vaivaa kuvan eteen. Kuvaajan tarjoama elämys vaatii katsojalta katselutaitoa, vaikka jokainen ammentaakin omasta kokemuspieristään ja kulttuuristaan kuvassa näkemiään asioita. Lisäksi esiin nousee aktiivisen kuvan tarkastelun merkitys. Tiedon myötä on mahdollista saavuttaa esteettinen kokemus, joka antaa nautintoa. Kun kuvaajan lisäksi kuvan katsoja harjoittaa omaa katselutaitoaan, on nautinnollisten kokemusten saavuttaminen helpompaa. (Saraste 1980, 176–179.)

3.6 Omia ajatuksiani kauneudesta ja sen valokuvaamisesta

Koska haastattelen mallejani, minun on syytä pohtia kauneuskäsitettä myös henkilökohtaisella tasolla. Kauneutta voi mielestäni ilmetä missä ja kenessä tahansa. Minusta on tärkeää, että miehiä tai muunsukupuolisia ei rajata tämän stereotypisesti naisille tarkoitetun aiheen ulkopuolelle. Kauneus kuuluu kaikille.

Kauneuteen liittyy paljon ulkonäkökeskeisyyttä, kuten edellä käy ilmi. Uskon, että erityisesti nuoriso on erilaisille vaikutteille altistuessaan kovien paineiden alaisena. Esimerkiksi sosiaalinen media tarjoaa valtavasti henkilöitä, joita kohtaan voi syntyä halu samaistua tai jotka vaihtoehtoisesti luovat nuorille paineita vaikkapa ”näyttää paremmalta”. Minusta on jopa huolestuttavaa, kuinka vahvasti erilaiset trendit nykyään määrittävät sitä, mihin suuntaan muun muassa nuorten pukeutuminen on lähtenyt ajautumaan. On selvää, että ajat muuttuvat ja samalla muuttuu maailman menokin, mutta ainakin ulkonäköpaineiden välttäminen mahdollisimman pitkälle elämässä olisi mielestäni ihanteellinen tilanne – en kuitenkaan usko maailman palaavan askelia taaksepäin, joten jotain peruuttamatonta on todennäköisesti jo tapahtunut.

Ulkonäköpaineet voivat aiheuttaa esimerkiksi huonoa itsetuntoa ja turhaa vertailua muihin. Turha ulkonäkökeskeisyyttä ilmenee jopa kauppojen hedelmäosastoilla ihmisten valikoidessa kaikista kauneimman ja herkullisimman näköisiä yksilöitä, vaikka päältä vähemmän kaunis hedelmä voikin todellisuudessa olla

mehukkaampi. Mielestäni on tärkeää muistaa, että kenenkään ei tarvitse miellyttää ketään ja keskittyminen omaan itseensä hyvine ja huonoine puolineen on merkittävää. Kuitenkin niin, ettemme unohda muita yhtä epätäydellisiä ihmisiä ympärillämme. Vaikka kukaan ei ole samanlainen kuin joku muu, on meissä kaikissa silti paljon samaa.

Ympäristöllä ja ympäröivillä ihmisillä on siis vaikutusta omiin ajatuksiin ja jopa käsityksiin itsestä. Sillä on kuitenkin suurin merkitys, miten itse asennoituu asioihin – olivatpa muiden mielipiteet millaisia tahansa. Minulle on henkilökohtaisesti tärkeää, että jokainen saa ilmentää omaa olemustaan ja persoonaansa, joista kauneus ainakin osittain koostuu, haluamallaan tavalla. Uskon, että kaikki kumpuaa sisältä, vaikka sitä ei välttämättä itse edes tiedosta.

Ulkoiset ja sisäinen kauneus kulkevat mielestäni käsi kädessä. Sisäinen kauneus on sitä, ettei häpeile olla oma itsensä. Sisäisesti kauniin ihmisen sisin huokuu ulos positiivisena energiana ja säteilevänä olemuksena. Edellä mainittu ihmisten epätäydellisyys on mielestäni kaunista: kaikkine virheinemme olemme hyviä juuri sellaisina kuin olemme.

Joillekin oman kehon koristelemisen esimerkiksi lävistyksen tai tatuoinnin on kauneuden ilmaisemista. Samoin muun muassa hiusvärit, meikki ja pukeutuminen. Kaikkihan lähtee tunnetusti pään sisältä – myös ne konkreettiset teot, jotka jollakin tapaa vaikuttavat ulkoisesti näkyvään kauneuteen. On luonnollista, että kauneutta halutaan joko saavuttaa esimerkiksi ehostautumalla tai korostamalla omasta mielestään kivoja piirteitä itsessään. Nämä teot voivat lähteä joko yksilöstä itsestään tai esimerkiksi kaveripiirin paineen alaisena tehdystä toiminnasta.

Selvää rajaviivaa näiden välillä tuskin on, mutta muun muassa vahva miellyttämisen halu ja tarve voi ohjata yksilön toimimaan jopa omaa tahtoaan vastaan. Esimerkiksi tällaisen toiminnan seurauksena otettu lävistys ei välttämättä pysy kauaa kyseisen henkilön matkassa, ennen kuin se on jo otettu pois, jolloin voidaan erottaa omasta tahdosta kumpuava toiminta ulkoisista paineista johtuvista teoista. Näiden kahden ero piilee ainakin siinä, että yksilö toimii omien ajatus-

tensa ja toiveidensa varassa, kun taas ulkoisten paineiden alaisena henkilö soikaistunee sille, mitä sisimmässään tahtoo.

En tuomitse kauneustoimenpiteitä, mutta luonnollinen kauneus – ja ennen kaikkea se sisältä kumpuava kauneus – on mielestäni kaikista kaunein varuste, mitä ihminen voi yllään kantaa. Myös esimerkiksi jokin hyvä ajattelutapa voi toimia ohjenuorana sisäiselle kauneudelle, eikä se ole mielestäni yhtään sen vähempiarvoisempi vaihtoehto kuin vaikka ehostautuminen.

Kaiken muun ohella on tärkeää muistaa, että rumaksikin miellettyjä asioita voi pitää kauniina. Tämä johtuu jo pelkästään siitä, että ihmisillä on erilaisia mieltymyksiä. Kauneus osoittautuukin Varton (2001, 119) mukaan ajatuksen tuotteeksi, ihmisen tarpeisiin liittyväksi tai suoraan ihmisestä tulevaksi. Samalla tavalla siis sekä kauniiden että rumien asioiden on kuuluttava tähän ajatusleikkiin, sillä emme erilaisten mieltymysten vuoksi voi rajata mitään selkeästi joko kauniiksi tai rumaksi.

Monesti rumuus on helppoa kääntää kauneudeksi. Toisaalta taas kauneus voi kääntyä ikään kuin itseään vastaan ja muuttua syystä tai toisesta rumaksi. Näin voi käydä esimerkiksi silloin, kun mediassa tuputetaan liikaa tietynlaisia kauneustrendejä, jotka eivät sovi kaikille. Mielestäni jokaisessa on rumaa ja kaunista.

Kukaan meistä ei koskaan tule näkemään itseään kokonaan eikä täysin reaalisena, mikä on mielestäni sisäisen kauneuden kannalta tärkeä tekijä. Koska koemme kaiken kehojemme kautta eli sisältäpäin, on sula mahdottomuus aistia omaa itseään samalla tavalla kuin aistimme muut ihmiset. Emme ehkä tästä syystä osaa suhtautua itseemme aina niin kunnioittavasti kuin voisimme ja toisaalta ehkä juuri tästä syystä haluamme korostaa omaa minuuttamme ja puutumme helposti esimerkiksi muiden ihmisten ulkonäköön.

Uskallan väittää, että mitä paremmin tiedostamme sisäisen olemuksemme ja sen hyvyden ja kauneuden sekä mahdolliset vähemmän viehättävät piirteemme, sitä todennäköisemmin osaamme arvostaa itseämme ja muita. Valokuvausprojektini kannalta erityisesti sisäisen olemuksen tiedostamisesta sekä vähemmän viehättävien piirteiden hyväksymisestä voisi ammentaa kuviin jotakin.

Kenties sisäinen kokemus itsestä on mahdollista saada esiin, kun valokuvien kautta näkee itsensä eri perspektiivistä kuin yleensä – kuin toisen silmin.

Tiivistetysti sanottuna sisäinen kauneus on mielestäni jokaisen hyvät ja huonot puolet sisällään pitävä voimavara, jota jokaisella on mahdollisuus halutessaan kehittää esimerkiksi itsetutkistelun kautta. Sisäisen kauneuden avulla viestimme asioita ulospäin ja osoitamme muille, minkälaisia tosiasiasa olemme – se voi ilmetä muun muassa tekojen kautta, ehostautumisena tai ajatusmallien myötä. Jokaisella on oma, jopa tiedostamaton, tapansa osoittaa sisäistä kauneuttaan, mutta kaikkea se ei sisäisestä maailmastamme paljasta. Siksi kutsun sitä voimavaraksi. Sisäinen kauneus on epätäydellisyyttä, joka on sekoittunut kauniista ja rumasta.

4 Henkilöt osana kuvia

Valokuvaaja Diane Arbus on todennut maailmassa olevan näkymättömissä olevia asioita, jotka hän saa valokuvaamalla näkyviksi (Ang 2014, 259). Suhtaudun valokuvaamiini henkilöihin ja asioihin samalla tavalla. Niinpä pyrin saamaan jokaisesta kuvattavasta esiin tämän parhaat puolet ja sisäisen kauneuden niin, että kuvattava ei joudu kuvaustilanteessa pinnistelemaan tai tuntemaan oloaan epämukavaksi.

Kuvattavana olevat henkilöt kuitenkin huomioivat kameran, jolloin heidän käyttöksensä voi muuttua tavallisesta poikkeavaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että valokuvaajan läsnäolo vaikuttaa kuvaustilanteeseen ja sen muodostumiseen. (Saraste 1980, 157.) Tahdonkin omalla käytökselläni tehdä kuvaustilanteesta mahdollisimman mukavan kuvattavien kannalta.

Valokuvan ja todellisuuden välillä on aina jonkinlainen suhde. Valokuva voidaan ajatella eräänlaisena representaationa, jossa kuva ja representaatio ovat yhtäläisessä asemassa. Tällä ajatuksella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että toimiesseen valokuvaajan ohjeiden mukaan kuvattava henkilö muodostaa mielikuvan otettavasta kuvasta ja siitä, miltä hän tulee kuvassa näyttämään. Mielikuva ja käytännöt kuvan ottamisessa ovat tällöin sidoksissa toisiinsa. Tässäkin korostuu

kuvaustilanteen vaikutus kuvattavan henkilön toimintaan. Mikäli kuvattavalla on kokemusta kameran edessä olemisesta, hän voi jo ennakkoon päättää, minkälaisen kuvan hän haluaisi itsestään otettavan. Kokematon kuvattava taas ei välttämättä tunne kuvan käyttötarkoitusta. (Erävaara & Tanskanen 2009, 90–92.)

Henkilökuvaukseen liittyy oleellisesti kuvaajan ja kuvattavan välinen yhteistyö. Kuvaaja voi pyytää mallia esimerkiksi ottamaan tietynlaisen asennon tai pukeutumaan tietyllä tavalla, jolloin kuvaaja ohjeidensa avulla saa hallittua kuvan sommittelua. (Hedgecoe 2008, 258.) Sosiaalinen vuorovaikutus kuvaustilanteessa on tärkeä elementti onnistuneiden kuvien takaamiseksi, sillä juttelu vähentää mallin mahdollista jännitystä ja kiusaantumista (Hedgecoe 2008, 268). Itse olen todennut musiikin kuuntelun rentouttavan kuvaustilannetta ja tehden siitä vapautuneemman.

5 Valokuvien voima

Kuten johdannosta käy ilmi, sisäinen kauneus on mielestäni tällä hetkellä ajankohtainen aihe. Iso syy tälle ovat ulkonäköpaineet, joita voi nykyään kokea kuka tahansa iästä riippumatta. Erilaisten kauneushanteiden ja -trendien aikakautena olisi tärkeää muistaa, että kaikki ei pyöri ulkonäön ympärillä, vaan on olemassa paljon muutakin, mikä kumpuaa sisältä. Yksi syy, miksi halusin tarttua tähän aiheeseen, on valokuvissa piilevä voima, jonka avulla voi esimerkiksi vaikuttaa ajatuksiin positiivisella tavalla.

Taide- ja sosiaalikasvattaja Miina Savolaisen voimauttavan valokuvan menetelmä pohjaa tähän ajatukseen. Menetelmää sovelletaan muun muassa terapeuttiseen identiteettityöhön sekä vuorovaikutustaitojen parantamiseen. Siihen liittyvät toimintaperiaatteet perustuvat itsemäärittelyoikeuteen, valta-asetelmien purkamiseen ja vastavuoroisuuteen. Valokuvamenetelmässä keskitytään katseen ja näkemisen tavan kautta siihen, millä tavoin on mahdollista tietoisesti valita katsovansa toisin ja miten raskaiden asioiden sijaan saadaan näkyväksi hauras ehjyys, jonka olemassaolon raja on häilyvä. Menetelmä on rekisteröity tuotemerkki. (Savolainen 2018a.) Savolainen kehitti menetelmän *Maailman*

kaunein tyttö -valokuvaprojektin myötä kuvatessaan kymmenen lastenko-
tinuoren kanssa (Savolainen 2018b).

Mielestäni on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että vaikka tänä päivänä esi-
merkiksi selfiet eli itse itsestä otetut kuvat ovat arkipäivää, ei ihminen näe täl-
laisten kuvien kautta itseään samalla tavalla kuin muut näkevät. Ei tietenkään
välttämättä tarvitsekaan. Tarkoitan tällä ajatuksella sitä, että kun usein selfieissä
pyritään näyttämään mahdollisimman hyvältä ja kuvia otetaan jopa kymmenistä
satoihin yhden onnistuneen otoksen takaamiseksi, näkee joku muu hyvät piir-
teet todennäköisesti lähestulkoon heti.

Olen todentanut asian toimimalla niin, että olen ensin itse ottanut itsestäni kuvia
ja sen jälkeen pyytänyt jotakuta toista ottamaan kuvia minusta. Omakuvan otto-
tapahtuma on ainakin omalla kohdallani hyvin rutiininomainen: kuvaan lähestul-
koon joka kerta samoista kuvakulmista ja samaa puolta kasvoistani. Tällöin tie-
tyt piirteet, jotka useimmiten ovat omasta mielestä juurikin niitä miellyttävimpiä,
korostuvat kerta toisensa jälkeen ja muuttuvat tietynlaiseksi todeksi kuvien kaut-
ta. Toisen ottamissa kuvissa nämä seikat ovat tietenkin kuvaajasta riippuvaisia,
mutta yleensä niissä ei toistu samanlaisuus, kuten itse itsestä otetuissa kuvissa.

Valokuvaajana haluan toistaa malleissa näkemäni kauneuden mahdollisimman
totuudenmukaisesti kuvieni avulla. Sisäisen kauneuden osuus kuvissa ei vält-
tämättä ole suoraan havaittavissa tulkinnanvaraisuutensa vuoksi, mutta
ideoimieni kuvien sekä mallien kanssa käytyjen keskustelujen kautta uskon si-
säisen olemuksen olevan jollain tapaa läsnä kuvissa.

Valokuvaprojektiini osallistumisen vaatimuksena ei ollut esimerkiksi haavoittu-
neisuus, itseinho tai kadoksissa oleva identiteetti, vaan aitous, rohkeus ja halu
osallistua projektiini. Haluan kamerani eteen henkilöitä, joilla ei tarvitse olla ko-
kemusta kameran edessä työskentelystä esimerkiksi mallina, vaan tarkoitus on
olla mahdollisimman luonnollinen ja oma itsensä, jolloin kunkin persoona pää-
see mielestäni parhaiten esille. Pyrin turvallisen ja luontevan kuvaustilanteen
luomiseksi olemaan itse kuvaajana rento, takaamaan kiireettömän kuvaushet-
ken ja olemaan luottamuksen arvoinen. Uskon, että oman kauneuskäsityksensä
tarkastelu olisi hyödyllistä kenelle tahansa. Valokuvaajana koen tässä valoku-

vaprojektissa tärkeimmäksi tehtäväkseni toimia kauneuden ja hyvyyden heijastavana peilinä malleilleni, mutta myös muille, jotka kuvia päätyvät katsomaan.

Valokuvat todistavat elämän olevan jotain muuta kuin kuviteltua. Valokuvaus sekä arvon antaminen valokuville vaatii muun muassa yritystä ymmärtää sekä nähdä jokin jonakin. Valokuvia kuitenkin arvostetaan yleisesti, sillä asia, josta on otettu kuva, on vankemmin olemassa. (Nylén 2017, 29–30.)

6 Valokuvataide

Useimmiten taiteesta puhuttaessa mielikuvat juontuvat maalauksiin ja muuhun perinteisiin menetelmin tuotettuun taiteeseen. Valokuvaus toimikin 1800-luvun ensimmäisillä kymmenillä riippumattomana välineenä ilmaisulle, eli siitä ei tullut jatketta maalaustaiteelle, vaikka se toimikin maalaustaiteen kannalta edullisena välineenä. Esimerkiksi maalausten reprodusointi ja sen myötä niiden levitys takasivat taiteen kansainvälistymisen sekä vaikutteiden siirtymisen. (Saraste 1980, 124.) Nykyään valokuvat ovat nimenomaan kansainvälinen ilmiö, joka on kaikkien ulottuvilla.

Vaikka valokuvien ottaminen on erityisesti nykypäivänä varsin helppoa, on ammattimielessä valokuvaaja kuitenkin se, joka jäsentää todellisuuden kuviksi – ei kamera itsessään. Tämä tarkoittaa sitä, että valokuvauksen perusmenetelmään kätkeytyvästä helppoudesta huolimatta itse ilmaisutekniikan hallitseminen ei ole kuvaajalle automaattisesti ominaisuus, jonka tämä hallitsisi. Valokuvataiteilija saa siis kuvattavan aiheen esitettyä tavalla, jossa sisältö vastaa persoonallista taiteellista muotoa. (Saraste 1980, 132.) Taidevalokuva voidaan luoda esimerkiksi erilaisten päämäärien mukaisesti. Tällaisia päämääriä ovat muun muassa ammatillinen tai esteettinen päämäärä. (Saarnivaara 1993, 73.)

Valokuvataide poikkeaa perinteisestä kuvataiteesta tekotavan ja ulkonäön vuoksi, minkä lisäksi katsojat suhtautuvat valokuviin eri tavoin verrattuna muihin kuviin. Tästä syystä monien on vaikeaa erottaa kuvaajan kuvalleen antama panostus, mikä johtaa helposti kuvien katsomiseen liian kepeäkatseisesti – kuin kameraa ei katsojan ja kuvan välissä olisi lainkaan. (Saraste 1980, 138.) Tänä

päivänä otettavien valokuvien valtaisasta määrästä johtuen kuvia ei katsella enää muutenkaan samaan tapaan kuin ennen.

Katseleminen on tarkan tarkastelun sijaan muuttunut nopeaan silmäilyyn ja selailuun – erityisesti sosiaaliseen mediaan jaettavien kuvien kohdalla tämä näkyy varsin selvästi. Kuvien on välittömästi annettava se, mitä sillä on annettavanaan. Kun verrataan nykyaikaa entisaikaan, jolloin sukulaisten kesken katseltiin paperikuvia tai dioja valkokankaalta, ovat kuvien katselutavat ja -kokemukset täysin erilaiset. Tämä taas johtaa väistämättä siihen, että nykyään laitteet, joilta kuvia katsellaan, ovat koko toiminnan varsinaisen sisällön takaajia. Ennen valokuvat olivat konkreettisia ja käsinkosketeltavia. (Nylén 2017, 31–34.)

Parsonsin mukaan ihmiset oppivat kehityksen myötä ymmärtämään taidetta portaittain. Nämä kognitiivis-esteettisen kehityksen askelmat alkavat jonkin teoksen suosimisesta, jolloin tyypillisesti kaikki hyväksytään. Omiin kokemuksiin ja vaikutelmiin pohjaaminen ohjaa teokseen viittaavia perusteluja. Teoksesta pitämisen taustalla voikin olla esimerkiksi teoksessa esiintyvä lemmikkieläin, johon katsoja samaistuu. Suosimisen jälkeen aihe ja esittävyys nousevat tärkeiksi seikoiksi ja realismi sekä viehättävyys huomioidaan. Esteettisyys lisääntyy, mikäli kuvattavan emootiot ovat näkyvillä. Reaktio, jossa teoksen todetaan näyttävän ”ihan oikealta” on tyypillinen. (Hatva 1993, 65–66.)

Virallista esteettistä emootiota ei ole olemassa eikä se näin ollen ole primitiivinen tunne. Sen sijaan se on kulttuurinen ja ensisijaisesti kielen varassa. Esteettinen kokemus taas on emootio ja sen perustelemiseen käytetään esteettisiä käsitteitä: esimerkiksi kaunis ja ruma selittävät emootion. (Kinnunen 2000, 241, 251.)

Ilmaisullisuus, tyyli ja muoto sekä autonomia kuuluvat loppuihin askelmiin. Ilmaisullisuutta käsittelevässä askelmassa kauneus on toisarvoista. Sen sijaan itse taiteilijan tai vastaanottajan intensiivinen sisäinen kokemus nousee tärkeään asemaan. Kokemuksia välitetään tyylin ja realismin avulla. (Hatva 1993, 66–67.)

Tyylin ja muodon askelmassa huomionarvoisina asioina pidetään kirjaimellisesti ilmaisullisia keinoja, jotka on saavutettu esimerkiksi tiettyä tekniikkaa hyödyn-

tämällä. Tällöin merkitys muodossa sekä median käyttötapa ja tyylien suhteet ovat katsojalle selvillä. Autonomiaan liittyy mielipiteiden vertailua muiden kanssa ja samalla ymmärrys siitä, että taide on arvojen muuttuva tila, johon traditioilla on omat vaikutuksensa. Lisäksi taide sisäistetään kysymysten herättäjäksi. (Hatva 1993, 66–67.)

Sallitut variointitavat kuvan kauneuden lisäämiseksi ovat tyyllisiä keinoja: korostamista, liioittelemista, pelkistämistä sekä tyyllittelyä. (Saarnivaara 1993, 43–44.) On kuitenkin olemassa erilaisia taidesuuntauksia, jotka eivät noudata tällaista ihanteellisen taideteoksen muottia, mutta ovat silti yhtä lailla miellyttävää katseltavaa.

Esimerkiksi abstraktio valokuvissa on yhä enenevässä määrin kasvanut lähestymistapa luoda kuvia. Nissinen (2017) kuvailee abstraktin valokuvataiteen toistuviksi teemoiksi kokeellisuutta, tutkimuksellisuutta, teknisten uudistusten kommentointia sekä työprosessia painottavaa tekemistapaa. Aiheet pohjautuvat pitkälti valokuvan historiaan, ominaispiirteisiin ja välineen omiin materiaaleihin, minkä lisäksi valokuvataiteen abstraktiossa, kuten kaikessa muussakin abstraktissa taiteessa, ominaista on kohteen vaikea tai mahdoton tunnistettavuus.

Abstrahoinnin avulla kuvasta on mahdollista tehdä abstrakti pelkistämällä kuvattu aihe (Kiasma 2018). Tämä onnistuu valokuvauksen keinoin muun muassa käyttämällä pitkää polttoväliä, jolloin kuvasta saa rajattua kaiken ylimääräisen ja suunnattua huomion johonkin kompaktiin alueeseen. Tällaiset tiiviit rajaukset, jotka pitävät sisällään esimerkiksi väriyhdistelmiä, voivat muistuttaa abstrakteja maalauksia. (Hedgecoe 2008, 238.)

Toinen läheltä abstraktia taidetta sivuava taidesuuntaus on käsitetaide, jossa lopputuloksen saavuttaminen on toisarvoista ja teoksen idea määrää ilmaisumuodon. Suuntauksen pyrkimyksenä on keskittää katsojan huomio ideaan ja prosessiin, joiden myötä taiteilijasta tulee älyllisiä ideoita tuottava analyttikko ja taideteoksesta taideteos. (Jyväskylän yliopiston Koppa 2010.)

Kokeellisuuden ansiosta käsitetaide pureutuu uudenlaiseen suhtautumiseen taiteen tekemistä kohtaan eikä mitään yhdenmukaista tarkastelun alla olevaa aihepiiriä suuntauksella ole. Käsiteltäviksi kohteiksi nousevat muun muassa ku-

van ja kielen suhde. Olennaisia teoksia taas ovat esimerkiksi taiteilijan näkemystä välittävät kirjoitukset ja kuvat, joita katsoessaan katsoja joutuu muun muassa pohtimaan ja keksimään itse merkitykset niille. (Jyväskylän yliopiston Koppa 2010.)

Kaikki taiteilijat, valokuvataiteilijat mukaan lukien, hyödyntävät mielikuvitustaan ja tietoperustaansa luodessaan taiteeseen pyrkiviä kuvia. Huolimatta siitä, että mielikuvia ei voi ikuistaa valokuviiin, toimivat ne kuitenkin vaikutteina sille, mitä valokuvaaja näkee, millä tavoin hän mahdollisesti käsittelee kuvansa sekä mitä hän päätyy valitsemaan kuvaansa. (Saraste 1980, 139.) Valokuvataide on tietoinen käytetyistä keinoista (Nylén 2017, 90), ja se, mitä esitetään taiteena, on taidetta (Saraste 1996, 143). Valokuva taidemuotona onkin saavuttanut oman kielen sekä omat esteettiset vaikutuskeinonsa. (Kalha & Tahvanainen 2014, 14).

7 Kuvien tulkinta ja ymmärtäminen

Tulkinnalla on tärkeä rooli, kun puhutaan valokuvataiteesta, sillä kuvasta tulee taideteos juuri tulkinnan myötä. Pelkät kuvan kohteessa esiintyvät esteettiset piirteet, kuten ylevät tai kauniit elementit eivät tee kuvasta lopullista taideteosta. Taidekuvan vaatimuksien sanotaan täyttyvän, kun kuvan muoto ja sisältö on hallittua: todellisuuden palasista muovataan kuva käyttämällä hyväksi tulkintaa, muokkausta ja tiivistämistä. (Saraste 1980, 139.) Kaikille valokuvaajille muodostuu yleensä omanlaisensa käsiala, josta hänen valokuvansa tunnistaa juuri hänen kuvikseen. Valittujen aiheiden sekä käsittelytavan valintaperusteena toimii kuvaajan elämäkatsomus, ja kuvillaan taiteilija pyrkii viestimään, millainen maailma on ja millainen sen pitäisi olla. (Saraste 1980, 160.)

Jokainen meistä on nähnyt lukuisia kuvia, jotka luovat käsityksen niin asioista yleensä kuin kustakin tarkastelun kohteena olevasta kuvasta. Omat kokemukset ja tunteet heijastetaan kohteeseen ja näin ne vaikuttavat tulkintoihimme. Valokuvaajan voi olla vaikeaa luopua omaamistaan ennakkokäsityksistä ja -odotuksista, mikä saattaa johtaa esimerkiksi kliseiden käyttöön, jolloin deviaa-

tiot ovat toivottavia. Kuvaaja voi kuitenkin vaikuttaa siihen, mitä kuvassa nähdään, ja hyvällä saatteella näköhavainto voikin olla laajempi kuin se tavallisesti olisi. (Saraste 2010, 179.)

Esimerkiksi kontekstin tai tekstityksen avulla kuvan synnyttämiin assosiaatioihin on mahdollista vaikuttaa. Kuvien asettelemisella vierekkäin niin, että ne luovat keskenään uusia perspektiivejä tai niistä saa nostettua esiin jonkin tärkeän seikan voi taas olla vaikutusta asennoitumiseen. (Saraste 2010, 181–182.) Myös kuvajulkaisun tyyppi ohjailee tulkintoja (Hatva 2009, 41). Kaikesta huolimatta jokainen katsoja heijastaa kuviin omat tulkintansa (Saarnivaara 1993, 73).

Jo edellä mainittu valokuvan ja todellisuuden suhde on myös yksi kuvien tulkintaan ja ymmärtämiseen vaikuttava tekijä. Valokuva ja todellisuus eivät ole yksi yhteen, sillä ainoa jollakin tapaa toistettavissa oleva todellisuuden taso on visuaalinen todellisuus, joka on vastine pelkälle näköhavainnolle. (Erävaara & Tanskanen 2009, 131.) Valokuvaaja voi joko odottaa tilanteen kehittyvän mielikuviaan vastaavaksi tai luoda tilanteen kuvaansa varten. Se, onko kuvaaja puuttanut tietoisesti valitsemaansa aiheeseen vai ei, ei vaikuta valokuvan totuuteen – puuttumalla kajotaan vain kuvan autenttisuuteen. Kuvan autenttisuus itsessään on kuitenkin kyseenalainen termi, koska kuvaajan läsnäololla on vaikutusta tilanteiden muodostumiseen ja voi johtaa tilanteen uudelleen rakentamiseen. (Saraste 1980, 157.)

Itse olen sitä mieltä, että vaikka valokuvaajan läsnäolo lähes tilanteessa kuin tilanteessa vaikuttaakin kuvaustilanteeseen vähintään herättämällä huomiota, ei se kuitenkaan aiheuta tilanteiden uudelleen muodostumista tai rakentumista kuin harvoissa tapauksissa. On normaalia, että valokuvaaja jollain tapaa puuttuu valitsemaansa aiheeseen esimerkiksi valitsemalla aiheen kannalta otollisimmat kuvakulmat, mutta tällaisesta toiminnasta ei autenttisuus kärsi. Jos sen sijaan dokumentaarisia kuvia ottava kuvaaja asettelee esimerkiksi kriisitilanteessa olevat ihmiset haluamallaan tavalla, on autenttisuutta tällöin muunneltu. On tärkeää muistaa medialukutaidon ja maalaisjärjen tärkeys kuvia tulkittaessaan.

On myös huomioitava, että kulttuuritkin vaikuttavat siihen, miten tulkitsemme asioita. Koko historian aikana muodostuneet kuvaamisen kulttuuriset käytänteet ohjailevat tulkintojamme, ja eri kulttuureissa samat asiat voidaan kokea eri tavoin. Puhutaan siis hahmottamisen ja todellisuuden ymmärtämisen kulttuurisista eroista. Esimerkiksi länsimainen ihannointi näköiskuvia kohtaan oli samaan aikaan Kiinassa epäarvostettu taito. Tämän voi edelleen havaita Kiinan nykytaiteessa, vaikka valokuvaus onkin muuttanut kuvaamista esittävämpään suuntaan. (Saarnivaara 1993, 76–77.)

Länsimaissa perinteistä länsimaista esitystyyliä pidetään luonnollisena, mistä syystä aasialainen tapa muun muassa kuvata tilaa voi tuntua meistä jopa kuvausvirheeltä. Sama koskee esimerkiksi kalligrafisia kirjoituksia, jotka ovat Aasiassa olennainen osa useissa kuvissa. Tämä johtuu yksinkertaisesti siitä, että olemme tottuneet meille tuttuun asioiden esitystapaan. Voimme kuitenkin käsitellä aasialaisen tavan tyylikeinona, vaikka kulttuurisena käytänteenä näkeminen on vieraampaa. (Saarnivaara 1993, 76–77.)

Valokuva pystyy ilmentämään kerrallaan vain yhden kuvaajan valitseman näkökulman todellisuudesta, mikä tarkoittaa sitä, että yksittäisistä kuvista puuttuu näköhavainnon sekä ajallinen että tilallinen perspektiivi. Tämä taas johtuu kuvan kaksiulotteisuudesta ja sen ajallisesti rajaamisesta. (Erävaara & Tanskanen 2009, 131.) Totuudenmukainen näköhavainto perustuu lainalaisuuksiin, jotka noudattavat kahdella silmällä näkemistä. Perspektiivinen esitys taas vastaa näkymää, joka on nähty kameran etsimen kautta. Koko kuvien katselu on riippuvainen sekä katsojan odotuksista että tottumuksista. Tästä syystä ymmärryksen takeeksi tarvitaan aina tulkintaa, ja jo pelkkä havainnointi on pohjimmiltaan tulkittamista. (Saarnivaara 1993, 75.)

Kuvien tulkintaan ja ymmärtämiseen liittyy kokijan kokemus-, kulttuuri- ja tunneperäisyyden lisäksi muitakin. Semiotiikka eli tiedonvälitystä sekä merkityksien muotoutumista tutkiva suuntaus perehtyy muun muassa siihen, mitkä kaikki tekijät ovat osallisena tulkinnoissamme. Esimerkiksi kiinnostuksen kohteet, kouluus, tottumukset sekä kaikki omaamamme tieto vaikuttaa siihen, miten näemme jonkin kohteen. Kohteeseen kytkeytyvä konteksti toimii tulkinnan tarkentajana pragmaattisella tasolla. Olennaista on merkkien avulla ajattelemisen. (Hatva

2009, 40–41.) Alun perin semiotiikka oli tarkoitettu puheen sekä kirjoitetun kielen tutkimusta ajatellen, mutta sittemmin sitä ryhdyttiin soveltamaan myös kuvantutkimukseen (Seppä 2012, 128).

Erityisesti kuvien ymmärtämisen ja havaitsemisen kannalta oleellinen asia, informaation perille meneminen, on mahdollista taata kiinnittämällä huomiota visuaaliseen viestintään. Riippumatta havaitsijasta, kuvien fyysinen taso eli syntaksi on aina olemassa. Jopa abstrakteista kuvista löytyy jonkinlainen syntaksi, sillä pystymme tunnistamaan kokonaisen kuvan lisäksi yksittäisiä osia kuvasta. Tämä tarkoittaa siis sitä, että voidaksemme nähdä jotain, olemme jo aiemmin nähneet jotakin, johon pohjaamme uudet havaintomme. Kukin kokija etsii kuvista itselleen merkityksellisiä osia. (Hatva 2009, 40–41.) Luonnollisen kielen avulla pystymme kuvailemaan tekemiämme havaintoja. Kuvien tulkitsemisen ja ymmärtämisen tueksi tarvitsemmekin juuri näitä arkielämässä opittuja käsityksiä, joihin pohjaamme oikeastaan kaikkea.

8 Valokuvaprojekti

8.1 Kuvaussuunnitelma

Tarkoitukseni on ottaa henkilökuvia väri- ja mustavalkofilmeille. Kuvien kantavana teemana toimii sisäinen kauneus. Olen suunnitellut etukäteen kuvia, jotka mielestäni sopivat valitsemaani kauneusteemaan. Osaan kuvista olen suunnitellut sisältyvän rekvisiitan, jota käytän, mikäli se sopii mallille ja ilmentää tämän persoonaa. Saadakseni suunnittelemini kuvien ideat selitettyä malleille mahdollisimman hyvin ilman suuria väärinkäsityksiä, etsin heille referenssikuvia internetistä. Suunnitelmista poikkeavat muutokset ovat mahdollisia, sillä otan mallien toiveet huomioon.

Kamerana toimii Canon 5000, johon tulee kinofilm. Käyttämäni filmit ovat Fomapanin mustavalkofilm ja Kodakin ColorPlus, jotka olen testikuvia ottaessa todennut tarpeitani vastaaviksi. Otan kuvista myös digiversiot järjestelmäkameralla siltä varalta, jos filmikuvat menevät syystä tai toisesta pieleen. Tämän teen

kuitenkin vain siksi, että kuvista jää muisto ja ne on mahdollista ottaa uudestaan filmille suurin piirtein samanlaisina. Kuvien tarkka määrä on avoin muuttujien vuoksi, mutta toivon, että lopullisesta kuvasaldosta saa koostettua 12–20 kuvan kuvasarjan jatkokäyttöä varten.

Haluan päästä ihmisten lähelle, kuitenkin samalla taaten rauhallisen ja turvallisen ympäristön kuvattaville. Kuvaustilanteista pyrin luomaan mahdollisimman luonnollisia, minkä lisäksi otan mallit huomioon. Vaikka poseeraaminen on nykyään arkipäivää (Kalha & Tahvanainen 2017, 7), pyrkimyksenäni on saada mallien sisäinen kauneus esiin ilman poseerauksia ja muuta yrittämistä. Inhimillisyyttä, herkkyyttä, aitoutta ja arvokkuutta on tarkoitus korostaa taiteellisesti.

Aion keskittyä määrän sijaan laatuun – tämä siitä syystä, että filmikuvien ottaminen on harkitumpaa kuin digikuvien, joita voi tarpeen vaatiessa uusia ja ottaa rajattomia määriä. Lähetän täyteen kuvatut filmit kehitettäväksi. Tapaan kuvatavat henkilöt yksitellen kuvien valmistumisen jälkeen, jolloin mallit saavat nähdä projektin aikana otetuista kuvista valitsemani kuvasarjan. Haastattelen heitä kuviin ja niiden synnyttämiin ajatuksiin ja tuntemuksiin liittyen.

8.2 Kameraan tutustuminen ja tehdyt havainnot

Tammikuussa 2018 harjoittelin kuvaamista Canon 5000 -filmikameralla, jonka hankin ja valitsin projektini työvälineeksi. Kuvasin kaikkea, mitä keksin ja tutustuin kameran säätöihin, rajoihin ja mahdollisuuksiin. Objektiivina toimii Canonin 38-76mm. Kuvatut filmit lähetin kehitettäväksi ja skannattavaksi.

Tein testikuvien myötä havainnon, että kameran etsimestä kuvaa katsottaessa täytyy rajata vähän enemmän kuin etsimestä katsottuna näyttää, sillä osassa kuvista näkyi hieman ylimääräistä reunoilla. Tämän asian huomaaminen oli tärkeä havainto tulevien kuvien kannalta. Muuten kaikki toimi niin kuin pitikin.

8.3 Mallit

Pyysin valokuviini malleiksi tuntemiani henkilöitä ja lähetin heille saatekirjeen (liite 2) kuvauksiin liittyen. Mallien määräksi valikoitui neljä henkilöä: neljän mallin kanssa ehdin keskittyä tarpeeksi kuvausprosessiin ja saan aikaan opinnäytteeni kannalta riittävän laajan kuvavalikoiman ja otannan siitä, mitä ajatuksia kauneuskäsitys malleissani herättää. Toisena vaihtoehtona olisi ollut mallihaun suorittaminen, mutta juuri opinnäytetyön rajallisen ajan vuoksi koin tällä kertaa paremmaksi vaihtoehdoksi käyttää hakuun sekä malleihin tutustumiseen kuluvan ajan projektin taiteelliseen puoleen panostamiseen. Jokainen malleistani on erilainen, joten kuvaustilanteetkin tulevat olemaan erilaisia, vaikka tunnen mallit entuudestaan.

Keskustelen malliksi suostuneiden henkilöiden kanssa siitä, mihin he suostuvat sekä minkälaisia toiveita niin heillä kuin minulla on kuvien suhteen. Tämä erityisesti siitä syystä, että omakuva on itsensä paljastamista ja jo pelkkä malliksi suostuminen on kunnianosoitus minulle valokuvaajana (Antila 2014, 58). Jätän mallit nimettömiksi ja kunnioitan heidän mahdollisia toivomuksiaan.

8.4 Kuvien mahdolliset käyttötarkoitukset

Otettavien kuvien mahdollisia käyttötarkoituksia on useita. Opinnäytetyön tutkimusmateriaalin lisäksi kuvia on mahdollista käyttää esimerkiksi kuvakirjajulkaisussa, näyttelyssä, verkkosivulla, tekstin kuvituksena ja taideteoksena.

Kuvien ehkä henkilökohtaisesti tärkeimpänä pitämäni käyttötarkoitus on taiteellisesti näyttää sisäisen kauneuden olemassaolo, vaikka onkin tulkinnanvaraista ja ihmiskohtaista, kuinka se koetaan. Mikäli voin kuvieni avulla esimerkiksi auttaa jotakuta tai herättää ajatuksia ja keskustelua, olen silloin mielestäni onnistunut. Tätä tarkoitusta ajaakseni luulen, että valokuvanäyttelyn kautta olisi helppoa saada eri-ikäisiä ja -taustaisia ihmisiä kuvieni pariin.

8.5 Inspiroineet teokset

Erityisinä innoittajinani ovat toimineet useat kuviin painottuvat teokset, joista olen hakenut inspiraatiota. Kaikkia näitä minua inspiroineita teoksia yhdistää henkilökuvaus, rehellisyys ja inhimillisyys, jotka on mielestäni sidottu tavalla tai toisella kauneuteen. Lauri Erikssonin miehiin painottuva kuvakirja *Bitter And Sweet*, Raisa Kyllikki Rannan *Odotus*, jossa hän käsittelee kuvasarjojen myötä lapsettomuutta (Ranta 2017, 9) ja Minna Havukaisen *Puerperium*, jossa vastavasti keskiössä ovat äitiys ja lapsensaanti (Havukainen 2009, 8) ovat esimerkiksi tällaisia teoksia, jotka koin työni kannalta hyödyllisiksi. Haluan kertoa hieman, mitä koin erityisesti Havukaisen teokseen perehtyessäni.

Puerperium on teos, johon valokuvataiteilija Minna Havukainen on kuvannut vastasyntyttäneitä äitejä ja heidän vastasyntyneitä lapsiaan. Hän on ikuistanut kuvat rehellisesti. Koen tällaiset kaunistelemattomat kuvat hyvin kauniiksi, minä takia tarkastelun kohteeksi päätyneet kirjat ovatkin valikoituneet opinnäytteeni tausta-aineistoksi. Minusta tuntuu hyvältä, että on muitakin, jotka näkevät asiat samalla tavalla kameran etsimen läpi katsottuna kuin minä ja kokevat esimerkiksi synnytyksen monien rumuuteen viittaavista ajatuksista huolimatta kauniina asiana. Johanna Frigård kirjoittaa teoksessa siitä, miten Havukaisen kuvat kaikesta pelkistämisestä huolimatta ovat lämminhenkisiä ja kuinka niissä korostuu yksilöllisyys (Havukainen 2009, 76). Olen itse samaa mieltä. Kuvia on ilo katsella, sillä niistä puuttuu kaikki joutava yrittäminen, mikä on korvattu aitoudella ja hetkessä läsnä olemisellä.

8.6 Kuvausprosessit

Kuvaukset kaikkien mallien kanssa sujuivat hyvin. Tiesin, että eroavaisuuksia heidän välillään on ja että kuvaustilanteet tulevat tästä syystä poikkeamaan toisistaan, mutta mielestäni tämä oli vain positiivinen asia – erityisesti valokuvajana toimimisen kannalta. Pyrinkin ammentamaan jokaisen mallini erilaisuudesta kuviin jotain taiteellisella tasolla. Käyn seuraavaksi läpi kunkin mallin kanssa

suoritetut kuvaukset, joita oli siis yhteensä kahdeksan eli kaksi jokaisen kanssa. Numeroin mallit pitääkseni heidät nimettöminä.

Ensimmäisen mallin heittäytyminen aiheeni vietäväksi oli ensimmäisiä kuvauksia helpottava tekijä. Kirjoitin kuvauspäiväkirjaani keskustelleeni mallin kanssa ajatuksistani hänestä otettavien kuvien suhteen ja todenneeni meidän olevan samoilla linjoilla siitä, mitä olin ajatellut ja suunnitellut. Työskentelymme oli tästä syystä saumatonta eikä kamera ja läsnäoloni tuntunut häiritsevän mallia.

Etsimistäni referenssikuvista oli ehkä hienoista apua, mutta luontevuus kameran edessä kumpusi mallista itsestään. Tämä saattoi johtua siitä, että olemme ennenkin kuvanneet yhdessä. Tästä voikin tehdä päätelmän, että yhteisellä työskentelyhistorialla voi olla vaikutusta kuvien onnistumiseen tai ainakin se vaikuttaa niihin positiivisesti. Tämä oli kuitenkin ensimmäinen kerta, kun kuvasimme jonkin tietyn teeman ympärillä. Molemmipuolinen innostuminen kuvauksista oli riemastuttavaa ja hyvin motivoivaa, minkä lisäksi mallin luotto minuun kuvaajana oli antoisaa. Omat vahvuutensa tunteva, hyvän itsetunnon omaava malli on ihanteellinen työkaveri kameran edessä.

Toisen mallin kanssa kuvaaminen oli mielenkiintoista. Kuvaukset olivat hyvin kokeilevia ja pitivät sisällään erilaisten vaihtoehtojen testaamista sekä mallin omatoimista osallistumista esimerkiksi ideoihini vaikuttamalla. Luonnehdin kuvauksia kuvauspäiväkirjassani rennoiksi ja totesin mallin reippaan osallistumisen olleen hyvä asia. Tuntui, että kuvattavan ajatusmaailmaan pääsi helpommin kiinni, kun tämä oli itse aktiivinen ja ilmaisi omat ideansa ja toiveensa.

Eteemme tuli myös ideoita, jotka tuntuivat hankalilta toteuttaa sellaisenaan – niinpä vilpittömän kokeilunhalu mahdollisen ei-toivotun lopputuloksen riskilläkin kantoi näissä kuvauksissa pitkälle. Uskon kuitenkin lopputulosten olevan palkitsevia, sillä filmien ollessa kyseessä mielessä kuviteltujen lopputulosten varaan ei kannata nojata liikaa, vaan antaa filmin tehdä kuviin oman säväyksensä. Erilaiset kuvatestailut yhdessä mallin kanssa toivat omiin kuvausrutiineihini uutta tuulahdusta. Erityisesti tässä kohtaa korostui se, miten monin eri tavoin sisäinen kauneus voikaan ilmetä ihmisestä riippuen, mikä oli ihanaa huomata käytännössä.

Kolmas malli tarjosi minulle kuvaajana mahdollisuuden yrittää toteuttaa hänen mielessään olevia visioita kuvista, jotka itse ideoin. Saimme mielestäni yhdistettyä näkemyksemme hyvin. Tässä hyvänä apuna toimi digitaalisten testikuvien ottaminen, sillä näin pystyimme kumpikin kertomaan ajatuksistamme kuvaan liittyen ja lopulta yhteinen polku löytyikin aika lailla luonnostaan. ”Keskustelimme hieman kuvieni teemasta, jolloin kävi ilmi, että kauneusteema kaikesta jatkuvas- ta läsnäolostaan huolimatta ei ole ajatuksen tasolla ihan niin itsestään selvä asia kuin voisi olettaa”, kirjoitin ylös kuvauspäiväkirjaani.

Toinen kuvaussessiomme vaati pientä pohdintaa, sillä kuvasimme ensimmäisel- lä kerralla kaikki otokset, joihin malli halusi vaikuttaa, ja itselleni oli tärkeää ottaa toiveet huomioon. Idean joka mielestäni ilmaisi hyvin kyseisen kuvattavan si- säistä olemusta, keksiminen ei kuitenkaan vienyt hirveästi aikaa. Toimiva yh- teistyö takasi mutkattoman työskentelyn mallin kanssa; oli helppoa pyytää häntä muuttelemaan hieman asentoaan ja näin ollen tekemään kuvista parempia.

Rauhallisuus ja sensitiivisyys ohjasivat hyvin pitkälle neljännen mallin kanssa suoritettuja kuvauksia. Sain mallilta päätävävallan kuvien suhteen, mutta yritin kysymysten avulla saada selville, mitkä asiat häntä mahdollisesti miellyttäisivät. Muuten kuvaukset rakentuivat erilaisten tuntemusten ympärille tehden kuviin oman säväyksensä. Malli oli luonnostaan hyvin vastaanottavainen kameran suhteen eikä minkäänlaista jäykkyyttä ilmennyt, mikä mahdollisti minulle kuvaajana erilaisten positioitoiden esittämisen sekä liikkumisen mallin ympärillä häi- ritsemättä tätä.

Kummallakin kuvauskerralla improvisoimme melko paljon mallin kanssa, sillä se tuntui hänen kanssaan kaikista luontevimmalta tavalta lähestyä kuvausaihetta. Vaikka mitään selviä toivomuksia ei mallilla ollutkaan, syntyi kuvausten aikana erilaisia ideoita. Erilaisten kuvakulmien hyödyntäminen korostui kummallakin kuvauskerralla, mikä oli myös toimiva tapa taata kuviin erilaista näkökulmaa.

8.7 Keinoja sisäistä kauneutta ilmentävien kuvien luomiseksi

Kuvausteemana kauneus ja erityisesti sisäinen kauneus on haastava. Ehkä suurin syy tähän haastavuuteen piilee ihmisten erilaisissa ajatusmalleissa ja suurilta osin varmasti myös jokaisen omaamissa kokemuksissa, jotka määrittävät esimerkiksi käyttäytymistä ajatusten ohella; niitä on vaikea noin vain taltioida. Olisi mielenkiintoista pystyä kurkistamaan toisen pään sisään kirjaimellisesti, mutta toisaalta teeman haastavuus luo sopivalla tavalla paineita suoriutua itse itselleni asettamasta tavoitteesta ilmentää kunkin kuvattavan kauneuskäsityksiä valokuvien kautta.

Hedgecoen (2008, 8) mukaan hyvä valokuvaaja näkee maailman avarammin kuin muut, mistä olen hänen kanssaan samaa mieltä. Mielestäni on tärkeää ideoida ja suunnitella mahdollisia kuvia ilman suodinta, sillä joskus epätavallisimmat ja jopa itselle vieraalta tuntuvat ideat voivat osoittautua kaikista parhaimmiksi. Toiselta kannalta katsottuna koen, että suunnitelmallisuudesta huolimatta sattumanvaraisuudellekin on hyvä jättää tilaa. Sattumanvaraisuus antaa kuvaustilanteessa kuvien toisenlaiselle muovautumiselle mahdollisuuden. Taide saa mahdollisuuden ”elää omaa elämäänsä”.

Abstraktin valokuvauksen keinoin on mahdollista heijastaa kuviin asioita, joita ei ole helppo tunnistaa, mikä taas helpottaa vaikeasti esiin tuotavien aiheiden käsittelyä. Tarkoitin tällä sitä, että siinä missä sisäinen kauneus epäkonkreettisenä teemana on haasteellista saada esitettyä jotenkin konkreettisesti, mahdollistaa joitakin asioita pimentoon jättävä kuvaustyyli tilaa käsiteltävän aiheen pelkistämislle. Esimerkiksi abstrakti alastonkuvaus toimii niin, että kehosta rajataan vain yksi tietty osa kuvaan, jolloin pystytään sommitelmallisesti luomaan abstrakteja kuvia (Hedgecoe 2008, 282). Lisää perspektiiviä antavat muun muassa erilaiset varjot ja mallin sekä kameran asentojen vaihtelu (Hedgecoe 2008, 282).

Värit toimivat yhtenä valokuvauksen perustekijöistä, johon on syytä kiinnittää huomiota värien synnyttämien voimakkaiden tunnereaktioiden vuoksi. Jokaisella on omat värimieltymyksensä, mutta voimakkaiden värien on todettu herättävän huomiota, kun taas maltillisten värien sulautuvan taustaan. (Hedgecoe 2008,

230, 232.) Monokromaattisuuden avulla kuviin voidaan luoda yhdenmukainen värimaailma, joka voi toisintaa jonkun esteettisiä näkemyksiä. Monokromaattisilla väreillä tarkoitetaan saman värin eri sävyjä, joita hyödyntämällä kuviin saa halutessaan levollisuutta ja turvan tuntua. (Hedgecoe 2008, 242.)

Koska valo vaikuttaa värien voimakkuuteen, voivat värit muuttua lyhyenkin ajan sisällä. Auringonvalo on usein kauniiden värihetkien takana. Esimerkiksi kaihtimen välistä loistavat väriviirut voivat toimia kuvassa tehosteena. Auringon synnyttämän valokeilan avulla voi korostaa muun muassa jotakin väriä. (Hedgecoe 2008, 242.)

Jos luovutaan väreistä ja käytetään mustavalkofilmiä, kuviin saadaan artistinen ja esteettinen ulottuvuus. Mustavalkofilmillä on esteettisten etujensa lisäksi myös luovat etunsa, sillä sen avulla esimerkiksi pienet ihovirheet saa häivytettyä, tiettyjä ominaisuuksia korostettua ja rakeisuutta hyödyntämällä luotua kiinnostavia pintoja. (Hedgecoe 2008, 114, 118–119.)

Rekvisiitta toimi yhtenä keskeisenä keinona sisäisen kauneuden esiin tuomisessa kuvauksissani, vaikka sitä ei kaikilla kerroilla käytettykään. Rekvisiitan avulla mallin ei tarvitse kokea olevansa ihan yksin, sillä rekvisiittaan voi tarvittaessa tukeutua. Rekvisiitassa on se etu, että sen avulla voi korostaa esteettisiä seikkoja, joita voi olla muuten vaikeaa ilmaista.

Erilaisilla valokuvauksen teknisillä kokeiluillakin voi saada haluttua tulosta aikaan. Muun muassa tarkentaminen pääkohteen sijaan taustaan on toimiva keino pitää yllä tietynlaista salamyhkäisyyttä, joka sisäiseen kauneuteen voi liittyä. Myös pitkä suljinaika ja sen mahdollistama liike-epäterävyys voivat toimia. Teknisten keinojen testaaminen omia tarpeita vastaaviksi on hyvä tapa menetellä.

Edellä mainittujen keinojen lisäksi valokuvaamisessa voi hyödyntää valokuvan muodostamiseen liittyviä ilmaisukeinoja. Objektiivilla vaikutetaan kuvan piirtymiseen sekä kuvakulmaan, joiden avulla on mahdollista tehdä kuvasta tietynlainen (Hedgecoe 2008, 38). Itse olen käyttänyt tässä projektissa 38-76 mm -linssiä, joka on mielestäni sopinut hyvin henkilökuvaukseen. Suotimien avulla kuviin saadaan tarpeiden mukaan esimerkiksi epätodellisia efektejä, tiettyjä värimaailmoja tai vähennettyä filmille tai kennolle pääsevää valon määrää. (Hedgecoe

2008, 62, 64). Lisäksi luonnonvalo sekä erilaiset heijastumat voivat toimia hyvinä keinoina sisäisen kauneuden ilmaisemiseksi.

8.8 Ihminen sisältä

Ihminen sisältä -valokuvausprojektin aikana otin yhteensä kolmen filmin verran kuvia. Ottamistani kuvista valitsin onnistuneimmat, minkä jälkeen pyysin kutakin mallia valikoimaan omista kuvistaan kaksi kuvaa tätä raporttia varten. Rajasin kuvamäärän tällä tavoin voidakseni kertoa näistä muutamasta kuvasta tarkemmin tässä raportissa. Halusin mallien osallistuvan kuvien valintaan, sillä näin he saivat mahdollisuuden valita itseään miellyttävimmät otokset – tämä taas toimii hyvänä jatkeena kuvien kauneusteemalle.

Työprosessien aikana sain todeta kuvausaiheeni olevan malleille kiinnostavuudesta huolimatta hankala sisäistää ja omaksua. En ihmettele asiaa lainkaan. Pyrin erilaisia kysymyksiä esittämällä saamaan mallien aiheeseen liittyviä ajatuksia paremmin esille, välillä onnistuen ja välillä epäonnistuen. En halunnut tarjota omia kuvausideoitani kenellekään pureskelematta. Jokainen kuvausessio oli kuitenkin kiireetön, joten pystyimme keskittymään täysin aiheeseen, keskustelemaan siitä ja miettimään kuvia niin kauan, kuin oli tarve. Tällainen toimintatapa oli mielestäni toimiva näin tulkinnanvaraisen aiheen ollessa kyseessä.

Hyödynsin yhtä kuvauskertaa lukuun ottamatta kaikissa ottamissani valokuvissa pelkästään luonnonvaloa, joten työprosessit olivat tältä osin samankaltaisia. Pääsyynä tähän oli valinta valokuvien ottamiseen malleille tutuissa ympäristöissä, joista puuttuu esimerkiksi studiovalaistus. Tämä oli tietenkin tietynlainen rajoite valaisemisen kannalta, minkä pystyi osassa kuvaustilanteista todentamaan puutteellisen valon myötä, mutta otin sen vastaan haasteena. Luonnonvalo toimi kuitenkin pääasiassa juuri sillä tavoin kuin toivoin – tuoden pehmeää ja luonnollista valoa kuviin.

Mallien erilaiset lähtökohdat korostuivat kuvauksissa erilaisina tapoina olla kuvattavana: sain yhdistellä mallien ideoita omiini ja vastaavasti sain ottaa ohjat kokonaan omiini käsiini. Tämän lisäksi jokaisen kanssa työskenteleminen oli ar-

vatenkin erilaista. Yhdistävänä tekijänä kuvauksille sekä itse kuville toimi kuitenkin kaikille sama teema, jonka ympärille kaikki rakentui. Kuvaajana tavoittelin jonkinäköistä punaista lankaa kuvia yhdistämään, vaikka halusinkin mallien erilaisuuden ja yksilöllisyyden näkyvän kuvissa. Koen onnistuneeni tässä.

En keskity nyt liiemmin kuvien taustoihin, kuvien luomiseen liittyviin ideoihin ja keskusteluihin tai kuvien merkityksiin, koska taidetta ei mielestäni tule selittää valmiiksi. Koska kauneutta ei voida määritellä yksiselitteisesti esimerkiksi jonkin kriteerin avulla (Ojanen 2001, 26), mielestäni on tärkeää, että jokainen kuvan katsoja saa tulkita opinnäytteeni aikana syntyviä kuvia vapaasti. Taiteen hienous piilee mielestäni juuri siinä, miten moninaisesti taideteoksia on mahdollista tulkita ja kuinka erilaisia ja toisistaan poikkeavia näkemyksiä yksikin kuva voi saada aikaan.

Sen sijaan aion seuraavaksi käydä läpi mallien valitsemat kuvat ja kertoa niistä hieman sekä analysoida niitä. Hatvan (1993, 78) mukaan taiteilijan pyrkimyksiä voi kuitenkin olla vaikea saada selville. Tästä syystä kuva-analyysi ei yleensä selvitä, mihin on pyritty ja onko tässä pyrkimyksessä onnistuttu.

Kuva 1. *Mermaid Hair.*

Ideoin kuvan paljaasta selästä, jota hiukset peittävät. Kokeilin kuvan toteuttamista niin kokonaan selän paljastavasti kuin puolet selästä pois rajaten yhteensä neljällä otoksella. Rajaaminen toimi mielestäni paremmin, sillä se lisää kuvan sensitiivisyyttä huomattavasti. Otin kaikki kuvat lähietäisyydeltä, jolloin pystyin rajaamaan selän lisäksi kaiken muun ”ylimääräisen” pois kuvasta tehden siitä selkeän. Käytin siis hyödykseni abstrahointia ja rajasin kuvaan vain tietyn kehonosan korostaakseni kauneusteemaa.

Hiukset verhoavat yläselän jättäen alaselän kokonaan paljaaksi, mikä korostaa kyljen kaunista kaarta. Myös selkärangan voi hahmottaa siihen osuvan valon ansiosta. Kuvaa katsoessa huomioni kiinnittyy malliin ja tämän hiuksiin, mutta tausta ei silti jää kokonaan huomiotta. Taustan kuviointi on mielestäni rauhoittava ja auttaa mallia erottumaan edukseen, vaikka kokonaisuutta katsottaessa malli ja tausta toimivatkin hyvin yhdessä. Mallin hiustenväri saa hienon vivahteen filmin väreistä. Värin liukuvuus sopii hyvin yhteen mallin ihon sekä taustan kanssa; kuvasta tulee yhtenäinen ja miellyttävä katsoa. Tätä edesauttaa värien monokromaattisuus.

Mallin sijainti vasemmassa laidassa tuo mieleeni sydämen sijainnin vasemmalla puolella ihmiskehoa. Sydän voi symboloida esimerkiksi lämpimiä tunteita, kuten sydämellisyyttä, joka taas voi kätkeytyä selin kameraan olevan mallin sisäiseen kauneuteen. Paljaana oleminen voi viitata esimerkiksi avoimuuteen ja rehellisyyteen, joita ei haluta peitellä tai jotka ovat mallille itselleen tärkeitä asioita, joita hän vaalii. Toisaalta paljaana oleminen voidaan tulkita muun muassa haluksi olla esillä tai korostaa naisellisuutta. Projektin kannalta tällä tuodaan esiin sisäistä kauneutta, mutta nykyhetkeen sovellettuna kuva voisi olla esimerkiksi kannanotto naisten kokemaan seksuaalisointiin. Alastomuus voidaan lukea niin sanotuksi muuttujatekijäksi eli kuvan konkreettiseksi ominaisuudeksi, jonka avulla kuvaa voidaan analysoida esimerkiksi ilman satunnaisia assosiaatioita (Seppä 2012, 223).

Kuva on mielestäni herkkä ja tunnelmallinen. Se herättää ajatuksia ja pyrkii jopa vastaamaan niihin, vaikka kuvassa ei näykään esimerkiksi kasvoja, joiden avulla olisi mahdollista muodostaa selkeämpiä mietteitä kuvasta. Kasvottomuus ja paljaana oleminen ovat mielestäni sopusoinnussa keskenään.

Kuva 2. *Not Your Baby.*

Tätä otosta varten hyödynsin ikkunasta tulevaa valoa sivuvalona, joka korostaa mallin vasenta puolta jättäen oikean puolen varjoon. Pyysin mallia istumaan jakkaralle haluamaansa asentoon, minkä jälkeen ohjasin hänet kääntämään kasvonsa valoa kohti. Valon ja varjon välinen kontrasti luo kuvaan toivottua tunnelmaa, joka ei paljasta kaikkea, mutta näyttää kuitenkin esimerkiksi puolet kasvoista selkeästi. Kuva on kokokuva, jossa kauneutta ilmennetään juuri valoilla ja varjoilla.

Valo osuu kauniin tasaisesti vasempaan käteen ja vasemmalle puolelle kasvoja sekä oikealle puolelle seinään kuin se olisi laveerattu. Kuvan alaosan tummuus tasapainottaa hyvin yläosan vaaleutta. Koko kuva-ala on käytössä, mutta oikeassa alalaidassa ja vasemmassa ylälaidassa on tyhjää tilaa. Tilantuntu antaa katseelle väljyyttä kuvan katseluun joka puolelta ilman, että katse ohjautuisi erityisesti johonkin kohtaan. Toisaalta, jos kuvaa tarkastelee kauemmin, tekee mieli antaa aikaa mallin tarkempaan silmäilyyn.

Mallin asento on naisellinen ja alaspäin suunnattu katse viaton. Kasvot ovat lähes ilmeettömät, mutta olemuksesta tulee mieleen tyyneys. Toisiinsa yhteydessä olevat kädet voivat viestittää jostakin. Piteleekö malli jotain käsissään? Kädet ovat avonaiset. Kaulassa olevat korut viittaavat myös johonkin, minkä lisäksi paidassa oleva teksti "not your baby" symboloi jotain. Kehonkieli yhdessä vaateuksen ja asusteiden kanssa voivat viitata esimerkiksi mallin arvomaailmaan. Lisäksi kuvasta sekä paidan tekstistä tulee mieleeni nykyään yhä enemmän korokkeelle nostettu naisten ja miesten välinen tasa-arvokysymys. Symbolit pakkaavat tietoa sopimuksenvaraisesti, minkä lisäksi merkityksen aukaiseva teksti voi tulla tarpeeseen symbolisuutta tulkittaessa (Hatva 2009, 55).

Filmin rakeisuus tulee kuvassa hyvin esille. Taustana toimi valkoinen seinä, joka sai mustavalkofilmistä mielenkiintoisen pinnan. Pinta on mielestäni toimiva, sillä pelkkä valkoinen tausta olisi todennäköisesti ollut tylsä. Mustavalkoisuus tuo kuvassa esiin kaiken oleellisen eli kasvot, vartalon ja seinän. Mustavalkoisuus mahdollistaa taiteellisen efektin taustaan, mutta myös muualle kuvaan. Esimerkiksi mallin housut näyttävät tarkoin piirretyltä.

Kuva 3. *Baby You Rock Me.*

Kuvaustilannetta ei suunniteltu etukäteen, vaan iltapäivän auringon paistaessa nätisti kaihtimien välistä sain inspiraation kuvata valon ja varjon leikkiä. Pyysin mallia asettumaan valoon päin niin, että hiukset peittivät kasvot. Tällä esitystavan valinnalla kuvan katsojan tehtäväksi jää merkitysten miettiminen ja tulkinnan lyöminen lukkoon (Seppä 2012, 140). Kaihtimien välistä loistava valo rikkoi sopivasti hiusten jakauksen rajaa luoden kuvaan kiinnostavuutta sekä tarttumapintaa. Samanlainen kaihtimien välistä hehkuva valo varjoiheen mallin takana luo kuvaan toistuvuutta, joka tasapainottaa kuvaa. Kuvaa on mielestäni miellyttävää katsoa niin kokonaisuutena kuin tarkemmin eri yksityiskohtiin keskittyen. Kuvasin mallia läheltä, vajaan puolen metrin päästä, koska halusin kuvaan intensiivisyyttä. Valojen ja varjon avulla kauneus pääsee valloilleen, vaikka kuva ei paljastakaan muuten paljoo.

Mallin pään asento, pieni etukeno, luo kuvaan tunnelmaa, jonka voi tulkita monella tapaa. Itselleni tulee ensimmäisenä mieleen hartaus. Malli voi vaikuttaa lisäksi esimerkiksi johonkin asiaan kovasti keskittyvältä tai yksinkertaisesti nauttivan voimakkaasti jostakin. Koska kuvassa ei näy esimerkiksi käsiä, jäävät tulkinnat pitkälti juuri pään asennon varaan, mutta tämä taas antaa mielikuvitukselle mahdollisuuden keksiä, mitä kuvan ulkopuolella mahdollisesti on.

Kuvan katsominen pidempään tuo mieleeni maalauksen. Kuvan värimaailma on filmin ansiosta mielestäni satumainen, mikä luo siihen oman kauniin vivahteensa. Paitaan heijastuvat pinkkihtävät valotäplät ovat lähtöisin vesiväriveredellä täytetyistä pulloista, joiden läpi valo heijastuu paitaan. Kohdentuneet valoalueet korostavat paidassa olevia kuvioita, jotka muutoin jäävät aika lailla pimentoon. Toisaalta valoalueet voidaan asemointinsa puolesta tulkita symboloimaan rintoja. Nämä havainnot tuovat kuvaan lisää tarttumapintaa. Samaista tarttumapintaa tarjoaa myös kuvan taustalla tapahtuva valon ja varjon leikki: vasen puoli on varjossa, kun taas oikea nauttii valosta.

Otin tilanteesta yhteensä kaksi otosta, joiden välillä ainoa merkittävä ero on juuri taustan valon ja varjon asettelussa. Valitsin otoksen, jossa valo ja varjo on keskellä ikään kuin rajaamassa taustaa kahtia. Mallin rooli kuvassa on mielestäni hyvin vahva, vaikka kuvassa ei näy kasvoja eikä muutenkaan henkilökohtaisista. Kuva on mielestäni hyvin lämminhenkinen, vaikka se huokuu mystisyyttä.

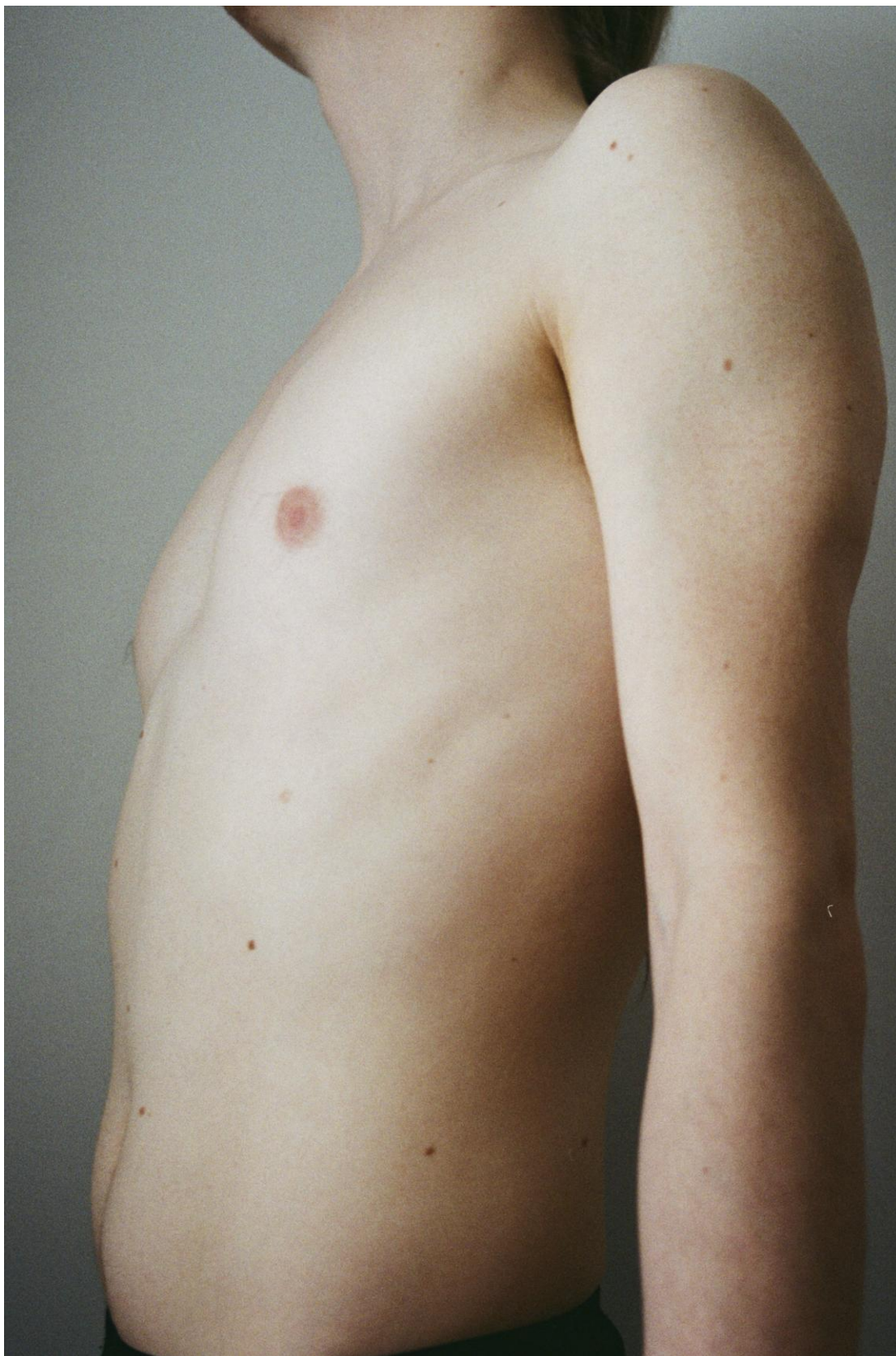

Kuva 4. *Prince Victoria.*

Halusin toteuttaa kuvan, jossa jokin mallin kehonosa on liike-epäterävä – kuitenkin niin, että liikkeessä olevasta kohdasta tunnistaa, mikä osa on kyseessä. Päädyimme mallin kanssa käteen, joka heilahtaa kasvojen edessä. Otin kaksi otosta kahdella eri suljinajalla, joista tämä on hitaammalla suljinajalla otettu kuva. Onnistuin mielestäni ottamaan kuvan juuri oikealla hetkellä; käsi on kuin naamio. Kokeilunhalu ohjasi kuvaustilannetta ja toisinti kauneuden mystiikkaa.

Halusin mallin keskelle kuvaa suoraan kohti kameraa. Näin saadaan aikaan käänteisperspektiivi eli vaikutelma kuin kuva katsoisikin katsojaa eikä toisinpäin (Seppä 2012, 39). Heilahtava käsi ja mukana liikkuva paidan hiha vievät painoa hieman enemmän kuvan vasemmalle puolelle, mutta mallin kasvojen edessä oleva käden liike tasapainottaa kuvaa – lisäksi kyseinen kohta on paidan peittämää käsivartta huomattavasti vaaleampi.

Kuvan mustavalkoisuus tekee kuvasta yhtenäisen. Jos kuva olisi värillinen, kiinnittyisi huomio johonkin yksittäiseen asiaan herkemmin kuin tässä tapauksessa. Kuvan tausta ei ole kokonaan pelkistetty, sillä sieltä löytyy kuvioita. Kuvioden avulla kuvaan saadaan lisää kiinnostavuutta. Moni voikin päätyä miettimään, mitä nämä kuviot ovat ja mikä niiden merkitys mahtaa olla.

Kuva 5. *Do You Want Some Ribs?*

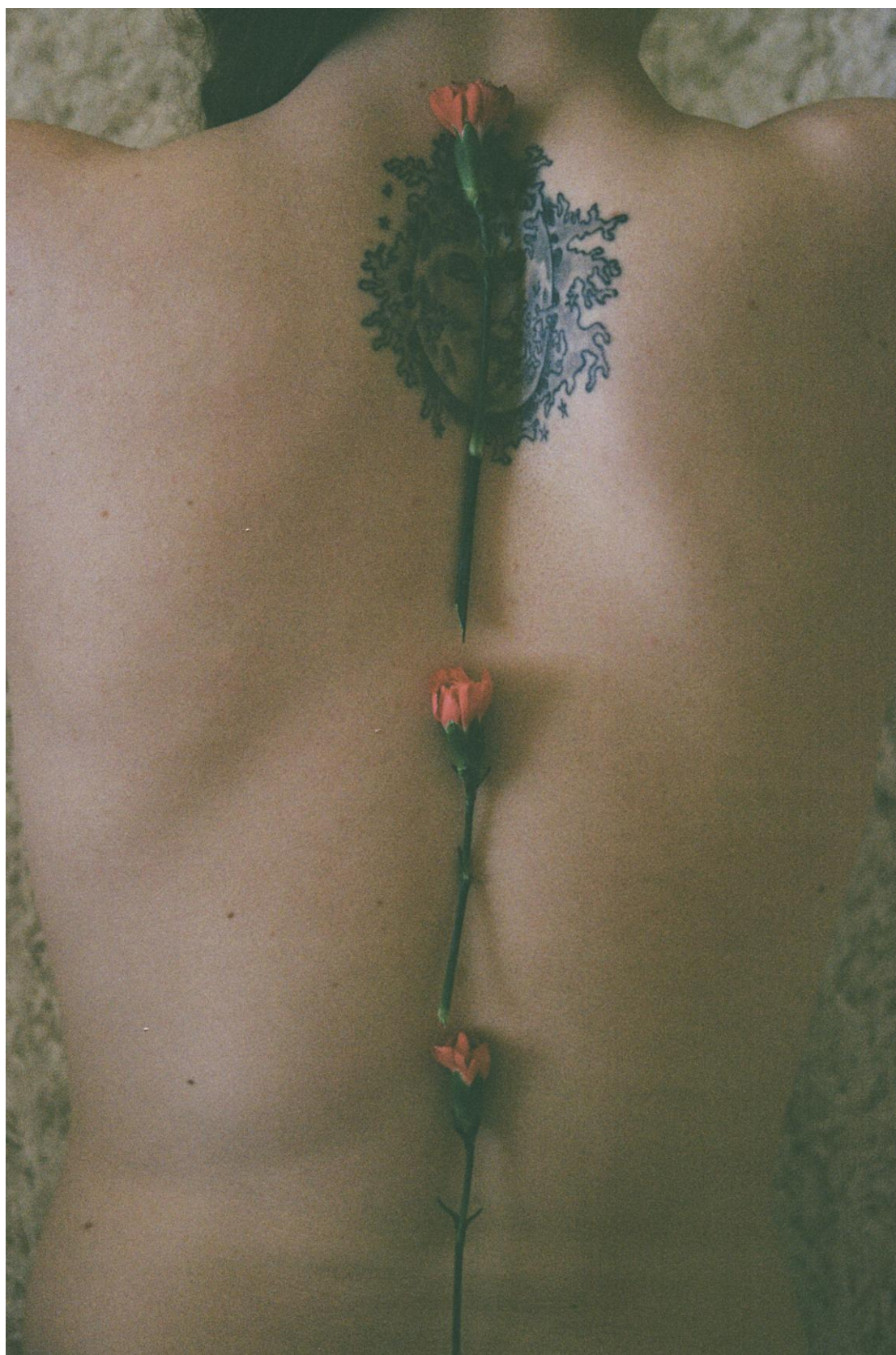
Toiveenani oli saada projektiin kuva kylkiluista. Kuuden otoksen myötä tein hienoisia kamerasiirtymiä mallin edessä saadakseni valon parhaalla tavalla osumaan ylävartaloon niin, että kylkiluut korostuisivat vähän muusta ylävartalosta. Myös mallin asennon ohjaaminen oli kuvan onnistumisen kannalta tärkeää. Kylkiluiden ohella kuvassa näkyy muun muassa rintalihasten ja vatsan alue, jotka saivat yhtä lailla olla esillä. Vahvan luonnonvalon avulla kokonaisuudesta tulee kylkiluita imarteleva.

Mallin asento on ryhdikäs ja jopa ylväs. Leuka on ylhäällä, jolloin kaulassa olevat jänteet ja verisuonet korostuvat hieman – myös toinen solisluu on nähtävissä. Vasen käsi on suorana sivulla, kun taas oikeaa kättä ei näy kuvassa ollenkaan. Malli on asemoitu kameraan nähden sivuttain puolikuvaan, hieman piiloon jäävää puolta esiin tuoden. Ryhdikäs yleisilme korostaa kylkiluita, jotka näkyvät ihon alta.

Kuvasta tulee mieleen miesten ”oikeus” yläosattomissa kulkemiseen, siinä missä naiset joutuvat peittämään erityisesti rintansa, jos he mielivät kulkea vähissä vaatteissa esimerkiksi julkisella paikalla. Mielleyhtymän sävy ei kuitenkaan ole negatiivinen, sillä malli on sisätiloissa eikä mielestäni millään tapaa rehvasetele. Ehkä tätä voisikin pitää jonkinlaisena puolustuksena naisten pahaa tarkoittamasta vähäpukeisuutta kohtaan.

Harvemmin törmää myöskään esteettisiin mieskuviin, vaan niissä on ennemmin hyödynnetty edellä mainitsemaani rehvastelua tai muita miehiseksi luettavia tapoja esittää asioita. Kuvilla on omat funktionsa. Tämän kuvan – niin kuin muidenkin kuvasarjan kuvien – tehtävänä toimii esteettisyys, joka vaikuttaa jo ennen kuvan tiedollista käsittelyä (Hatva 2009, 54).

Filmin värit toistavat mallin ihonvärin hienolla tavalla vastaten melko hyvin todellisuutta. Oikeaan alanurkkaan tulee varjoinen alue, joka palvelee koko muuta kuvaa ja valoisia kohtia. Kylkiluut ikään kuin lähtevät kapuamaan varjoisemmalta alueelta ylös. Tausta saa filmiltä uuden värityksen, jonka rakeisuus toimii mielestäni taiteellisena tehokeinona kuvassa.

Kuva 6. *Spinal Column.*

Tämän puolikuvan ideana oli tuoda esiin mallin selkäranka kukkien avulla. Kukat toimivat siis rekvisiittana ja samalla edustavat kauneutta. Asettelin kukat mallin selän päälle tämän selkärangan mukaisesti alaselästä niskan tuntumaan saakka. Asento tuo esiin selän lihaksistoa sekä hartioiden ja olkapäiden muotoa. Kuvaaminen suoraan yläpuolelta antaa rehellisen kuvan kohteesta.

Tulkinnan kannalta oleellista on selän merkitys tämän kuvan tapauksessa. Itse tulkitsem selän toimivan ennen kaikkea kirjaimellisesti rankana ihmiselle, mutta selkärankaa kuvaavien kukkien myötä tämä tulkinta nousee uudelle tasolle. Selkä on ryhti, joka pitää meidät kasassa ja jonka avulla voimme viestittää omasta olemuksestamme muille. Selkä toimii monien taideosten innoittajana, ja minunkin mielestäni se on kiehtova kohde otettavaksi mukaan taiteeseen. Erityisesti selän muoto niin sivulta kuin suoraan ylhäältä päin katsottuna on mielenkiintoinen ja jokaisella se on omanlaisensa.

Selän päällä olevat kukat ovat punaisia. Jos ne olisivat erivärisiä, tulkinnat todennäköisesti voisivat olla erilaisia. Punainen väri viittaa usein erityisesti rakkauteen ja vihaan eli voimakkaisiin tunteisiin. Emme kuitenkaan välttämättä kiinnitä kukkien punaiseen väriin sen kummemmin huomiota, koska jotkin symboliset merkit ovat niin itsestään selviä – esimerkiksi punaisen liikennevalon symbolinen merkitys otetaan usein annettuna. Semioottisen teorian mukaan todellisuudessa tavat ja tottumukset säätelevät tämänkaltaisia automatisoituneita tulkintojamme eikä niitä tästä syystä tulisi pitää luonnollisina. (Seppä 2012, 140.) Mielestäni näiden kukkien väri tuo kuvaan voimakasta tunnelmaa, joka ei kuitenkaan viittaa ainakaan suoraan mihinkään tunteeseen. Kukat voisivat olla sommitelmallisesti eri tavalla esimerkiksi niin, että varsinaiset kukat osoittaisivatkin alaspäin. Nyt ylöspäin osoittaessaan ne symboloivat mielestäni jotain positiivista, edessä olevaa. Kukista ihoon syntyvät varjot voivat viestiä esimerkiksi kauneuden kahdesta puolesta.

Ylimmän kukan alle jäävä tatuointi ei ole kuvan keskiössä, mutta viestittänee silti mallista ja tämän sisäisestä maailmasta jotain. Tatuointia reunustavat lapaluut korostuvat mallin asennon ansiosta, minkä lisäksi valo osuu oikeanpuoleiseen lavan keskiosaan ja tatuoinnin oikeaan reunaan. Valo osuu myös vasempaan kylkeen kuin paksun siveltimen vetona.

Kuva 7. *Riddle.*

Ihoon leimattu muste voi edustaa sisäistä kauneutta – samoin korut, jotka on lävistetty eri puolille kehoa. Nämä lähtökohdat toimivat suunnannäyttäjinä tässä kuvassa. Pyysin mallia istumaan penkille seinän eteen, minkä jälkeen kokeilimme katseen suuntaamista eri suuntiin. Kasvoja lähestyvä valo toimi hyvin, sillä se toi lempeästi esiin mallin silmät ja niiden arvoituksellisuuden. Kuva on otettu penkillä seisten, minkä ansiosta näköpiste on eri akselilla kuin pakopiste (Seppä 2012, 36). Mallin istumakorkeutta korkeammalta kuvaaminen tuo tavanomaisen silmien korkeudelta kuvatun kuvan tilalle erilaisen näkökulman, jonka avulla kuvan keskiössä oleva ja sisäistä kauneutta edustava tatuointi saa paremmin huomiota.

Mallille tärkeä tatuointi tuotiin esiin. Emme kuitenkaan halunneet päätyä liian paljastavaan kuvaan, joten malli laskei kätensä avulla paitansa kaulusta alemmas, jolloin tatuointi saatiin nätisti esiin. Ohjasin käden asentoa saadakseni sen näyttämään mahdollisimman luontevalta ja hyvältä, mielestäni onnistuen tässä. Käden asento on naisellinen. Lisäksi naisellisuutta korostavat vaateuksissa olevat kukat, nutturalle asetellut hiukset, timanttisormus sekä meikki.

Mallin ilmehdintä on hyväntahtoinen. Hymy kasvoilla voidaan tulkita esimerkiksi tyytyväisyydeksi tai onnellisuudeksi. Silmien arvoituksellisuus kätkee taakseen jotain, mitä kuvan katsoja ei välttämättä koskaan saa selville. Mielestäni silmistä välittyy loiste, joka toimii sisäisen kauneuden välittäjänä.

Katseen suunta on esillä olevaan tatuointiin nähden hieman ristiriitainen, mutta toisaalta kuvaa on mahdollista tulkita niin, että malli katsoo esimerkiksi itseään ja tatuointiaan peilistä. Tällainen tulkinta voidaan taas johtaa aiemmin esiin tulleeseen minän käsitteeseen, jonka avulla ihminen erilaisten mielikuvien kautta muodostaa käsityksen itsestään. Myötämielinen ilmapiiri on kuvaa katsottaessa läsnä, jolloin mallin voi olettaa olevan tyytyväinen itseensä.

Mallin asemointi keskelle kuvaa, katse vasemmalle alaviistoon tekee kuvasta rauhallisen. Jos malli esimerkiksi katsoisi suoraan kameraan, tunnelma muuttuisi välittömästi. Taustassa olevat valo ja varjo -efektit rikkovat muuten pelkistettyä taustaa tehden siitä mielenkiintoisemman.

Kuva 8. *Written In Skin.*

Kuvaustilanne toimitettiin melko hämärässä asunnossa yövalon avulla. Tämä olikin valaistuksen osalta yksi haastavimpia kuvauksia, mutta samaan aikaan varsin mielenkiintoinen tilanne. Keskustelimme mallin kanssa siitä, miten kaikissa kuvissa ei tarvitse näkyä välttämättä kuin jokin raaja, mikäli se sopii mallin ajatuksiin ja ilmentää niitä jollain tapaa. Tatuointien merkitys on vahva, joten päädyimme kuvaamaan mallin jalkaterää. Oli selvää, että paljastamme pääosassa olevan tatuoinnin lisäksi myös toisen samassa jalassa olevan tatuoinnin – niinpä malli kääri farkkujensa lahkeet ylös. Ohjasin lähinnä nilkan asentoa, joka loppujen lopuksi ojentuikin kivasti itsestään.

Yhteen raajaan keskittyminen esimerkiksi koko ylävartalon sijaan oli uutta ja opettavaista. Oli tärkeää keskittyä siihen, mistä suunnasta ja miltä korkeudelta jalkaterää kuvasi, jotta se näytti mahdollisimman hyvältä yksinään. Otin myös kuvia, joissa toinen, paljas jalka oli mukana tuomassa kontrastia, mutta tämä toimi paremmin. Tatuoinnin teksti ”kehitys loppuu tyytyväisyyteen” on ehdoton tulkintojen ohjaaja, jonka perusteella voidaan esimerkiksi ajatella mallin suunnan tekstin ohjenuoraksi itselleen. Mustavalkofilmin käyttö korostaa tätä mallin sisäisestä maailmasta tulevaa ajatusta.

9 Haastattelutulokset

9.1 Taustoitus

Haastattelin kaikkia mallejani sen jälkeen, kun kaikki kuvat oli otettu ja kehitetty. Haastattelutilanteissa näytin malleille kaikista malleista otetut kuvat, jotka valikoin jatkoon. Kaikille haastateltaville käytin samaa haastattelurunkoa (liite 1) voidakseni vertailla vastauksia helposti keskenään.

Muotoilin yhtä taustoituskysymystä lukuun ottamatta kysymyksistä sellaisia, että niihin ei voinut vastata ainoastaan kyllä tai ei – näin pyrin varmistamaan, että jokainen haastateltava vastaa omien ajatustensa mukaisesti. Nauhoitin haastattelut, minkä jälkeen litteroin ne voidakseni tarkastella vastauksia käytännöllisesti. Haastatteluista saadut vastaukset toimivat aineistonani tutkimuskysymykseen vastauksia etsiessäni.

Taustoitin haastatteluja kysymällä malleiltani, miksi he päättivät suostua kuvattavaksi projektiin ja onko heitä kuvattu ennen. Syyt kuvattavaksi suostumiseen olivat moninaisia: esiin nousivat muun muassa mielenkiinto projektiani kohtaan, helppous olla kameran edessä sekä tahto tietää, millä tavoin sisäistä kauneutta on mahdollista ilmentää valokuvaamalla. Samoin vastaukset kysymykseen aiemmista kuvauskokemuksista olivat erilaisia. Vastaukset olivat kiinnostavia, sillä en ollut miettinyt, miksi kukakin mahtoi suostua mallikseni.

Kysyin malleiltani, miltä kameran edessä oleminen tuntui ja mitä he kokivat kuvaustilanteissa. Vastausten perusteella on edelleen hyvin ihmiskohtaista, miten kameran edessä olemiseen suhtaudutaan: toiset tykkäävät siitä ja toiset eivät. Leikiksi heittäminen kuvaustilanteissa, nauru, kuvauksista inspiroituminen sekä omien visioiden tarjoaminen kuvaajalle ja toisaalta kuvaajaan luottaminen omista visioistaan huolimatta nousivat koettujen asioiden listalle. Yksi merkittävimmistä asioista oli mielestäni maininta kuvaustilanteiden heittämisestä leikiksi, sillä haastateltava arveli sen johtuvan oman epävarmuutensa peittelystä.

Onkin hyvin todennäköistä, että erilaisten tunteiden – jopa tunteenpurkausten – kautta ihmisten reagoivat kuvaustilanteisiin, mikä on mielestäni normaalia ja ymmärrettävää. Oli myös mielenkiintoista kuulla, että mallin luottamus kuvaajaa kohtaan oli tämän omista visioista huolimatta mahdollista saavuttaa kuvaustilanteissa, vaikka itse kuvia ei filmikameran vuoksi nähnytäkään heti. On totta, että tässä suhteessa kuvaustilanne muuttuu varsin erilaiseksi – erityisesti, kun kuvaajakaan ei voi olla täysin varma lopputuloksesta.

9.2 Suhtautuminen kuviin

Tutkimuskysymykseni kannalta tärkein osa haastattelussa oli kaikkien valikoideni kuvien näyttäminen malleille, koska pyrin ottamaan selvää, miten ihmiset suhtautuvat sisäiseen kauneuteen, kun asiaa lähestytään valokuvien kautta. Kuvia selattiin pitkään ja tarkkaavaisesti, mikä oli ilo huomata. Pyysin kuvien katsomisen jälkeen mallejani kertomaan, mitä ajatuksia tai tuntemuksia kuvat heissä herättivät ja mitä he näkivät niin omissa kuin toisten kuvissa. Apukysymyksenomaisesti kysyin kaikilta mahdollisista yhtäläisyyksistä kuvien välillä.

Vastausten perusteella huomiota kiinnitettiin erityisesti raajojen ja kehon kuvaamiseen, lähikuviin, anonyymiyteen ja kuvien erilaisuuteen samasta teemasta huolimatta. Kuvista kerrottiin välittyvän esimerkiksi mallien omat tyyli, monipuolisuus ja taiteellisuus. Nämä kaikki ovat asioita, joita pyrin kuvissani tavalla tai toisella korostamaan, joten olin positiivisesti yllättynyt kuullessani ne. Huomiota herättäneet asiat ovat ainakin omasta mielestäni kytköksissä kauneuteen, sillä keho ja raajat voivat toimia kauneuden välittäjinä, lähikuvien avulla voidaan keskittyä yksityiskohtaisiin alueisiin ja anonyymiyden helpottaa vaikeasti selitettävien asioiden kuvaamista. Kuvien erilaisuus taas korostaa mallien erilaisuutta ja todistaa kauneuden ilmenevän eri tavoin – tätä tukee myös mallien omien tyylien sekä kuvien monipuolisuuden havaitseminen.

Kun vastaajat ryhtyivät miettimään omia ja toisten kuvia sekä sitä, mitä he kuvissa näkivät, mieleen jääneinä asioina listattiin jälleen hyvin erilaisia asioita. Yksi malleista kertoi hiusten jääneen vahvasti useasta kuvasta hänen mieleen-

sä, kun taas toinen malli oli kiinnittänyt huomiota jopa epätavanomaisiin kuvauskohtiin, kuten niskaan. Erilaiset kuvista löytyvät elementit, kuten korvakorut, paidoissa olevat tekstit ja logot, seinän kuviointi sekä tatuoinnit esiintyivät eräässä vastauksessa voimakkaasti. Lisäksi huomiota herättivät kuvissa olevat taiteelliset asetelut. Näiden havaintojen perusteella suhtautuminen sisäiseen kauneuteen valokuvien kautta on täysin riippuvainen kuvassa esiintyvistä elementeistä, jotka jollakin tapaa määrittävät kuvan sisältöä. Sisäinen kauneus osoittautuu näin ollen mielestäni eräänlaiseksi erilaisten asioiden ja eroavaisuuksien kehdoksi.

Vastauksissa nousi esiin kiinnostus nähdä muiden mallien eli saman kuvausprosessin läpikäyneiden kuvat – tässä päälimmäinen syy oli kaikkia yhdistävä sama teema. Kuvia luonnehdittiin monipuolisiksi, mystisiksi, keskenään erilaisiksi, vaikuttaviksi ja merkityksiä sisällään pitäviksi. Kuvien yhtenäisyys oli vastaajien mielestä havaittavissa, mikä ilmaistiin kuvaajan ansioksi. Tämän kommentin perusteella olen ainakin jollain tasolla onnistunut tuomaan kuviini sitä mitä lähdin niihin hakemaan eli sisäistä kauneutta.

9.3 Sisäisen kauneuden määrittely ja merkitys

Kuvausten pohjautuessa sisäiseen kauneuteen, oli mielestäni syytä kysyä mallien suhtautumisesta kyseiseen aiheeseen. Kysyin, millä tavoin he määrittelevät sisäisen kauneuden ja mitä se heille merkitsee. Termin määrittelemisen vaikutti olevan hieman hankalaa, minkä vuoksi päädyin kysymään osalta, uskovatko he sisäisen kauneuden olemassaoloon ylipäätään. Sain hyvin samankaltaisia vastauksia.

”Jotenkin koen sen kiltteytenä ja hyvinä ajatuksina. Kaikilla se on vähän eri tavalla, kaikilla kauneus ei ole samaa.” (Malli 1.)

Saatan puhua myös sisäisestä rumuudesta, mutta ihmisten teot ja ajatukset ehkä määrittävät sitä. – – Tekojen hyvyys riippuu siitä, missä asuu ja elää ja omasta kulttuurista. Varmaankin, että tekee hyviä asioita ja etenkin ajattelee hyviä asioita, jos ei osaa tehdä niitä. (Malli 2.)

En nyt tiedä, onko tämä minun oma määritelmäni, mutta olen kuullut ja muidenkin mielipiteistä ottanut itse itselleni sen ajatuksen, että sen näkee tekojen kautta, onko hyvä ihminen ja miten kohtelee muita ja tietysti miten kohtelee myös itseään. – – Ulkonäöltä voi olla ihan minkänäköinen vaan, mutta sitten ne teot merkitsevät. (Malli 4.)

Sisäinen kauneus miellettiin asiaksi, joka todella on olemassa. Se osoittautui vastausten perusteella hyvin pitkälti ajatuksiin ja tekoihin pohjautuvaksi asiaksi. Tekojen hyvyys määrittyy esimerkiksi oman kulttuurin ja asuinpaikan mukaan, ja on tärkeää muiden lisäksi kohdella myös itseään hyvin. Jos taas ei syystä tai toisesta kykene tekemään hyviä asioita, on tärkeää edes ajatella niitä.

Vastauksista kävi ilmi, että kiltteys, hyvät käytöstavat, sisältä hohkava lämpö ja se, ettei ulkokuorella ole väliä, vaan sillä mikä tulee sisältä, määrittävät sisäistä kauneutta. Ulkoisen kauneuden mainittiin kuitenkin liittyvän sisäiseen kauneuteen, vaikka jokaisen vastaajan mielestä sisäinen on tärkeämpi ja ohjaa jollain tapaa ulkoista. Lisäksi todettiin, että kaikkien ihmisten sisäinen kauneus ei ole keskenään samanlaista, vaan se on kaikilla vähän erilaista. Tämä ajatus vahvistaa sisäisen kauneuden kokemista monimuotoisena asiana.

Kun siirrytään sisäisen kauneuden merkityksiin, pysyvät vastaukset keskenään edelleen hyvin samankaltaisina. Sisäisen kauneuden mainitaan olevan ulkoista tärkeämpää. Se on asia, joka halutaan nähdä muissa ihmisissä. Vastauksissa hyvyys nousi esiin, minkä myötä voidaankin todeta sisäisen kauneuden olevan vahvasti liitoksissa juuri edellä mainittuihin hyviin ajatuksiin ja tekoihin. Tähän liittyen huomautettiin, että ulkoapäin voi olla kaunis ihminen, mutta jos on sisältä kylmä, ei voi olla sisäisesti kaunis.

Vastausten perusteella kuvattavat ymmärtävät sisäisen kauneuden käsitteen todennäköisesti pääasiassa lapsena sisäistettyjen, kielen kautta ilmaistavien ominaisuuksien kautta. Luonnollisen kielen avulla kuvattavat ilmaisevat arvoasetelmiaan ja erityisesti perustelujaan sisäistä kauneutta ilmentävien elementtien selittämiseksi. Esteettisiä arvioita on mahdollista ilmaista esteettisten käsitteiden avulla: kaunis ja ruma, kuin myös hyvä ja paha kuuluvat näihin käsitteisiin (Kinnunen 2000, 48).

Vastauksissa toistuva esteettinen käsite hyvyys on sosiaalisesti määrittynyt ja luultavasti juuri lapsena sisäistetty viittaamaan positiivisuutensa vuoksi sisäisesti hyviin ja kauniisiin ihmisiin. Sisäisen kauneuden kokeminen monimuotoisesti selittyy myös luonnollisella kielellä. Kuvattavat ovat saman länsimaalaisen kulttuurin edustajia, mikä myös osaltaan vaikuttaa heidän tapaansa tulkita sisäistä kauneutta ja puhua siitä hyvin samantyyllisesti. Sisäinen kauneus mielletään positiiviseksi piirteeksi ja hyveeksi, mikä lienee länsimaisen kulttuurin aikaansaannosta.

9.4 Mitä kauneus on?

Halusin myös ottaa selvää, mihin sanaan kukin malli tiivistäisi kauneuden kaikinensa. Vastaukseksi sain rakkaus, mielipidekysymys ja aitous. Joidenkin esteetiikkaan pohjautuvien tekstien ja ajatelmien taipumus kuvailla sisäistä kauneutta yksiselitteisesti kaavalla ”kauneus on yhtä kuin hyvä ja rumuus on yhtä kuin paha” tuotiin esiin, vaikka sitä ei haluttukaan soveltaa omaan vastaukseen. Muun ohella todettiin, että kauneutta ei voi noin vain tiivistää.

Tuota on kyllä niin mahdoton tiivistää. Itse pidän kauniina paljon semmoisia asioita, jotka monien mielestä voivat olla ihan toista äärilaitaa. Minun mielestäni äärimmilleen vietyinä esimerkiksi kaikki päällisin puolin synkkänä pidetyt asiat ja esimerkiksi raa´at asiat voivat ollakin älyttömän kauniita. Semmoiset ääripäät, jotka loppupeleissä ovat tosi lähellä toisiaan. Mutta se on sitten eri juttu, jos puhutaan ihmisten kauneudesta pelkästään. Kauneus... Joku tasapaino, täydellisyys. Joku kombinaatio. (Malli 3.)

Kauneuden tiivistäminen yhteen sanaan ei minunkaan mielestäni ole helppo tehtävä, mutta tässä saamassani vastauksessa tulee esiin paljon hyviä ja oivaltavia ajatuksia, joissa korostuu koko kauneuskäsitteen moninaisuus. Kauneuden kokeminen riippuu paljon kokijasta ja tietenkin tämän taustoista, mutta haastatteluryhmääni keskittyen kauneus ylipäättään on selvästi monimuotoinen käsite. Se ilmenee monin eri tavoin, todennäköisesti korostaen jokaisen henkilökohtaisten näkemysten mukaan jotakin yhtä asiaa enemmän kuin toista.

9.5 Yhteenveto

Yhteenvetona voidaan todeta sekä sisäisen kauneuden että kauneuden ylipääntään olevan moninaisia asioita, joissa nämä kumpikin ovat liitoksissa toisiinsa. Ei ole olemassa yhtä oikeaa vastausta sille, mitä sisäinen kauneus tarkalleen ottaen pitää sisällään, mutta jo pientä ryhmää haastatellessa tietyt piirteet nousivat kuitenkin esiin. Sisäistä kauneutta määrittäviksi asioiksi todettiin hyvyys, johon kuuluvat niin hyvät ajatukset kuin teotkin. Hyvyyden ohella korostettiin muun muassa oman asuinpaikan vaikutusta hyvyyskäsitteeseen sekä erilaisia positiivisia ominaisuuksia, kuten kiltteyttä ja sisältä hohkavaa lämpöä. Sisäinen kauneus todettiin ulkoista tärkeämmäksi, tavoittelemisen arvoiseksi asiaksi.

Tutkimuskysymykseni kannalta tämä merkitsee sitä, että sisäiseen kauneuteen suhtaudutaan valokuvien kautta hyvin samalla tavalla kuin käsittelemässäni tietoperustassa. Se on pitkälti hyvyyteen pohjaavaa ja erilaisia asioita sisällään pitävää. Kuvien kautta tarkasteltuna sisäinen kauneus on vahvasti liitoksissa kaikkeen kuvissa nähtyyn. Kuvissa esiintyvien henkilöiden erilaisuus pystytään havainnoimaan, mikä todistaa sisäisen kauneuden olevan ihmisten välillä erilaista. Lisäksi kaikissa kuvissa vaikuttanut sama aihe, sisäinen kauneus, kyettiin todentamaan kuvista löytyväksi, vaikka erilaisuus onkin selkeästi läsnä.

Koko kauneuden käsite on yhtä lailla moninainen asia, jonka jokainen kokee eri tavalla. Vastaaajaryhmän vastaukset kauneutta kuvaavan sanan suhteen olivat toisistaan poikkeavat, minkä lisäksi esiin nousivat stereotypiat kauneuden kuvaamisen suhteen. Kauneus ylipääntään toi stereotyyppien lisäksi mieleen esteetiikan ja estetiikkaan pohjautuvien ajatusten tavan pyrkiä ilmaisemaan asiat melko yksiselitteisesti, vaikka esimerkiksi eri ajattelijoiden mukaan estetiikka muun muassa korostaa eri asioita. Todellisuudessa se mielestäni todella on mielipideasia, kuten yksi vastaajista termin osuvasti tiivistä – kerta kukaan ei voi määrittellä sitä yksiselitteisesti ja ihmisten mielipiteet ovat asian suhteen niin eriäviä, on tämä hyvä ratkaisu. Kaiken kaikkiaan kauneus lienee pitkälti sitä, mitä itse on ja miten itse ajattelee.

10 Pohdinta

Idea sisäistä kauneutta käsitteleviin filmikameralla kuvattuihin valokuviin syntyi yllättäen miettiessäni, mitä osaan valokuvata parhaiten. Henkilökuvaus sekä mahdollisuus tallentaa ihmisten parhaat puolet kuviin kiehtoo minua. En ollut aiemmin kuvannut minkään tietyn teeman mukaisesti, joten sisäinen kauneus tuntui sopivan haasteelliselta lähtökohdalta sekä vähän käsitellyltä aiheelta. Filmikameralla kuvaaminen taas toimi kuin paluuna omille valokuvausjuurilleni. Niin päätin lähteä toteuttamaan valokuvaprojektia *Ihminen sisäلتä*.

Aiheen lähestyminen ei ollut mitenkään erityisen helppoa. Tietoperustaa sisäisestä kauneudesta löytyi melko heikosti ja nopeasti havaitsin monien aihetta käsittelevien tekstien pohjautuvan pitkälti filosofisiin ajatuksiin tai jonkun henkilökohtaisiin pohdintoihin, jotka kaikki erosivat tavalla tai toisella toisistaan. Etissäni sisäisestä kauneudesta kertovaa kirjallisuutta huomasin myös, että monet kirjoista oli selkeästi osoitettu naisille. Mielestäni sisäistä kauneutta ja hyvyyttä ei varsinkaan nykypäivänä voi yhdistää enää ainoastaan naisiin, vaan se kuuluu tasapuolisesti kaikille.

Tajusin myös varhaisessa vaiheessa, että aiheeni ei käsittelekään pelkästään sisäistä kauneutta, vaan kauneus kokonaisuudessaan oli jatkuvasti läsnä. Näiden huomioiden myötä oli kuitenkin verrattain helppoa lähteä kirjoittamaan omista ajatelmistani, sillä yksiselitteistä vastausta sisäisen kauneuden selittämisiksi ei selvästikään ole olemassa.

Tavoitteenani oli pyrkiä ilmentämään taiteellisesti kuvattavan päänsisäistä ajatusmaailmaa kauneusteemaan liittyen sekä kehittyä valokuvaajana ja valokuva-taiteilijana valokuvausprojektin myötä. Valokuvausprojekti oli kuin tutkimusmatka kohteeseen, joka oli tuntematon niin itselleni kuin kanssamatkustajilleni eli malleilleni. Päämäärä kiehtoi ja kutsui luokseen tutustumaan siihen, mitä kaikkea se kätkee sisälleen.

Ammatillinen ja taiteellinen itsetuntoni vahvistuivat projektin myötä. Kuvaaminen analogisesti auttoi keskittymään täysin kuvaustilanteeseen ja odottamaan oikeaa hetkeä, jolloin laukaisinta kannattaa painaa. Digikuvauksen aika on mahdol-

listanut kuvien laukomisen ennennäkemättömällä tavalla, joten harjaantuminen ”kerralla onnistujaksi” filmikuvauksen avulla on positiivinen lieveilmiö. Samalla opin tekemään valmiita, käyttökelpoisia rajauksia kuvaustilanteissa.

Taiteellinen ote valokuvaukseen ei ollut täysin uusi asia, mutta tietyn teeman ympärille rakennettu kuvasarja oli itselleni uudenlainen lähestymistapa valokuvata ihmisiä. Koska en ollut ennen kuvannut tietyn teeman mukaisesti, oli taiteellisten raamien sisällä pysyminen uusi kokemus. Taiteellinen työ hakikin läpi oppinnäyteprosessin muotoaan.

Bergerin (1991, 10) mukaan valokuvaajan näkemisen tavat heijastuvat tämän aihevalintoihin ja mitä mielikuvituksellisemmasta kuvasta on kyse, sitä syvemmin on sallittua jakaa taiteilijan kokemus näkyvästä. Kuvieni tarkoituksena on haastaa katsoja pohtimaan näkemäänsä. Se, mitä ei paljain silmin voi suoraan havaita, mutta mikä on osa arkeamme, siivittää kuviani. Kuvat vaativat aloilleen asettumista ja mielikuvitusta, joten koen onnistuneeni kuvien taiteellisuuden saavuttamisessa.

Mallien haastattelemisen sisäiseen kauneuteen liittyvistä asioista oli mielenkiintoista ja antoisaa. Huomasin kaikissa haastattelutilanteissa, että joihinkin kysymyksiin vastaaminen oli malleille hankalaa. Koko kauneusteeman hankaluus vaikutti piilevän siinä, että sisäisen kauneuden käsitykset ovat saaneet huomattavan vähän huomiota. Tästä syystä malleille tehty haastattelu olisi ehkä ollut järkevämpää pitää ennen kuvaussessioita, jolloin haastattelussa esiin nousevista asioista olisi mahdollisesti voinut ammentaa kuviin jotakin. Toisaalta toteuttamani järjestely, jossa haastattelin mallejani vasta kaikkien kuvien ottamisen jälkeen mahdollisesti näkemykset kuvista sekä jälkipohdintaa, joka sekin on arvokasta.

Kauneuskäsitystä ei ollut mietitty aiemmin juurikaan, vaikka tietynlainen ulkonäkökeskeisyys onkin jatkuvasti läsnä ihmisten elämässä nykyään. Aiemmin mainitsin seuraavasti: ”Kauneusteema kaikesta jatkuvasta läsnäolostaan huolimatta ei ole ajatuksen tasolla ihan niin itsestään selvä asia kuin voisi olettaa”. Ajatus on kiehtova, sillä haastatteluissa kävi ilmi, että sisäiseen kauneuteen halutaan kiinnittää enemmän huomiota kuin ulkoiseen.

Ajattelen niin, että ulkoiset asiat eivät aina toisinnaisesti sisäistä maailmaamme, koska ulkoinen on niin vahvasti vaikutteille alttiina. Tällaisia vaikutteita voivat olla esimerkiksi tyyliin vaikuttavat tekijät. Vaikutteet on toki mahdollista ottaa osaksi sisäistäkin esimerkiksi omaksumalla jokin toimintamalli osaksi omaa elämäänsä, mutta koen sen olevan vaikeampaa, koska sitä ei voi yhtä helposti ilmaista muille. Tällöin sisäiset muutokset voivat alkunostuksen jälkeen unohtua nopeammin kuin ulkoiset. Ehkä nykypäivän tyyli suorittaa asioita on vaikuttanut siihen, että keskitymme paljon enemmän kaikkeen ulkoiseen kuin sisäiseen.

Haastattelussa ohimennen esille tuotu sisäinen rumuus sai minut ajattelemaan aiheitani toiseltakin kantilta. Minkälainen projektista olisi tullut, jos tavoitteena olisikin ollut sisäisen kauneuden sijaan kaivaa esiin mallien rumuus? Jälleen aiheeni abstraktius nosti päätään. Tuntuu, että sisäinen kauneus aiheena vaatisi enemmän kuin pelkän yhden opinnäytetyön – kenties kokonaisen tutkielman. Koen löytäneeni oleellisia asioita ja saaneeni niistä aikaan hyvän kokonaisuuden, mutta toisaalta tämä on vasta pintaraapaisu aiheeseen. Todennäköisesti etäisyyden ottaminen koko työhön auttaa näkemään taas lähelle, jolloin työn kokonaisuutta on helpompi tarkastella objektiivisemmin. Näin projektin loppuvaiheessa on hyvällä tavalla kaikkensa antanut olo.

Tutkimuskysymykseni ”miten ihmiset suhtautuvat sisäiseen kauneuteen, kun asiaa lähestytään valokuvien kautta?” ei opinnäyteaiheeni mukaisesti saanut yksiselitteistä vastausta. Sisäinen kauneus osoittautui hyvyyteen verrattavissa olevaksi asiaksi, jota hyvät ajatukset ja teot lujittavat. Näitä ihmisen sisäiseen maailmaan pohjautuvia seikkoja on vaikea tuoda koettuun maailmaan mukaan noin vain jo sen takia, että ihmiset kokevat asiat eri tavoin.

Kappaleessa ”Keinoja sisäistä kauneutta ilmentävien kuvien luomiseksi” kokoon yhteen erilaisia menetelmiä, joiden avulla valokuviin on mahdollista luoda syvempi aste ja joiden kautta lähdin hakemaan sisäistä kauneutta kuviini. Tärkeimmiksi ja toimivimmiksi keinoiksi projektini kohdalla osoittautuivat abstraktio, kokeilunhalu, luonnonvalo, rekvisiitta sekä valot ja varjot. Kuten edellä totean, kuvieni katselu vaatii mielikuvitusta, joka on myös tärkeä tekijä, jonka avulla voidaan tuoda esiin silmin nähden havaittavissa olemattomia asioita.

Sisäisen kauneuden lähestyminen valokuvien kautta osoitti minulle valokuvajana, että kaikesta abstraktiudestaan huolimatta aihe on mahdollista tuoda esiin. Erilaisten valokuvauksen ilmaisukeinojen kautta sisäiseen kauneuteen kätkeytyvä erilaisuus ja mystisyys saadaan sisällytettyä kuviin, mutta koen, ettei kaikkea tarvitsekaan saada suoraan näkyväksi. Ajattelen näin, koska sisäinen kauneus pohjautuu ihmisten sisäisiin maailmoihin, joihin kukaan ei pääse käsiksi noin vain. Sisäisten maailmojen ulostuomiseksi tarvitaan erilaisia keinoja, kuten kirjoitusta tai kuvia, mutta ainakin taiteellisen otteen alaisena mielestäni on sallittua jättää paljonkin tilaa katsojan tulkinnoille ja mielikuville.

Yksi mielenkiintoisimmista oivaltamistani asioista opinnäytetyöprojektin aikana oli psykologinen fakta, että ihmisen käsitys omasta itsestään lähtee muokkautumaan jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Jos tämä projekti olisi pitkäkestoisempi, olisi valokuvattavien käsitystä omasta itsestään sekä heidän sisäistä kauneutta koskevasta ajatuksistaan voinut tutkia tarkemmin ja liittää tätä kunkin itseyskokemusta kuviinkin. Itse haluaisin osallistua vastaavanlaiseen valokuvausprojektiin mallin roolissa.

Omat mallini ottivat kuvauspyyntöni vastaan mitä parhaimmalla tavalla, positiivisella uteliaisuudella. Toivon voineeni antaa heille projektin myötä jotakin. Kaiken kaikkiaan tämä oli todella mielenkiintoinen valokuvausprojekti. Jatkoa ajatellen malleja voisi olla laajemmalla skaalalla. Tulevaisuudessa tätä projektia voisi siis jatkaa esimerkiksi otannalla, johon kuuluu enemmän eri ikäisiä ihmisiä ja lisää miessukupuolen edustajia. Myös aiheen tutkiminen erilaisesta näkökulmasta valokuvauksen keinoin voisi olla kiintoisa jatkokehitysmahdollisuus.

Otettuja kuvia on tarkoitus saattaa ihmisten katsottavaksi ainakin näyttelyn muodossa. Haluan lämpimästi kiittää mallejani minulle antamastaan ajasta, heittäytymisestä, luottamuksesta, rohkeudesta ja koko valokuvausprojektini mahdollistamisesta juuri sellaisena, kuin se nyt toteutui.

Lähteet

- Ang, T. 2015. Valokuvan historia. Jyväskylä: Docendo Oy.
- Antila, E. 2014. Näen sinussa timantin: Omakuvavalokuvauskurssi kansanopistossa opiskeleville nuorille. Lahden ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014090213694>. 9.4.2018.
- Berger, J. 1991. Näkemisen tavat. Helsinki: Love Kirjat.
- Digikuva. 2015. Hallitse ISO-herkkyys. <http://digi-kuva.fi/valokuvaustekniikka/herkkyys/hallitse-iso-herkkyys>. 24.4.2018.
- Erävaara, T. & Tanskanen, I. 2009. Välissä: valokuvat ymmärtämisen välineinä. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.
- Hatva, A. 1993. Kuvittaminen. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- Hatva, A. 2009. Merkityksien välittäminen kuvan avulla. Tampereen yliopisto. Tiedotusopin laitos. Akateeminen väitöskirja. <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-7837-6>. 3.4.2018.
- Havukainen, M. 2009. Puerperium. Helsinki: Avain.
- Hedgecoe, J. 2008. Valokuvaajan suuri käsikirja. Karkkila: Mäkelä.
- Häkkinen, J. 2018. Filmikuvaus – Kuinka päästä alkuun? Tampereen Kamera seura ry. <http://www.tampereenkameraseura.fi/filmikuvaus1/>. 30.1.2018.
- Jyväskylän yliopiston Koppa. 2010. Käsitetaide. Jyväskylän yliopisto. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/taiku/taidehistorian-aikajana/nykytaide/kasitetaide>. 4.4.2018.
- Kalha, H. & Tahvanainen, H. 2014. Nimettömät: kansanvalokuvauksen maaginen maailma. Helsinki: Maahenki.
- Keltikangas-Järvinen. 2008. Temperamentti, stressi ja elämänhallinta. Helsinki: WSOY.
- Kiasma. 2018. Nykytaiteen sanasto. <https://kiasma.fi/kokoelmat/nykytaiteen-sanasto/> 1.4.2018.
- Kinnunen, A. 2000. Estetiikka. Helsinki: WSOY.
- Kinnunen, T. 2008. Lihaan leikattu kauneus. Helsinki: Gaudeamus & Helsinki University Press.
- Nature's Design. 2018. Inspiraation lähteet. <https://www.naturesdesign.fi/kultainen-leikkaus/>. 1.4.2018.
- Nissinen, L. 2017. AbstrAkti! Vuosisadan ilmiö 1917–2017. Suomen valokuvataiteen museo. http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:eVsA-u4oKUYJ:www.valokuvataiteenmuseumo.fi/sites/default/files/inline-attachments/2017-11/20171030_abstrakti_katalog.pdf+%cd=2&hl=fi&ct=clnk&gl=fi. 1.4.2018.
- Nylén, A. 2017. Johdatus filmiaikaan. Helsinki: Siltala.
- Ojanen, E. 2001. Kauneuden filosofia. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Ranta, R. 2017. Odotus. Helsinki: Musta Taide.
- Rantavaara, I. 1971. Nykyestetiikan ongelmia. Helsinki: Otava.
- Reiners, I., Seppä, A. & Vuorinen, J. 2009. Estetiikan klassikot: Platonista Tolstoihin. Helsinki: Gaudeamus & Helsinki University Press.

- Räikkä, J. & Siipi, H. 2015. Ajattele, filosofoi. Helsinki: Sanoma Pro.
- Saarnivaara, M. 1993. Lapsi taiteen tulkitsijana. Jyväskylä: Kasvatustieteiden tutkimuslaitos.
- Saiha, M. 2016. Mustavalkokuvaus ja työnkulku. Jyväskylä: Docendo.
- Saraste, L. 1980. Valokuva: pakenevan todellisuuden kuvajainen. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Saraste, L. 1996. Valokuva tradition ja toden välissä. Helsinki: Musta Taide.
- Saraste, L. 2010. Valokuva: muisto, viesti, taide. Helsinki: Musta Taide.
- Savolainen, M. 2018a. Voimauttavan valokuvan menetelmä. <http://www.voimauttavavalokuva.net/menetelma.htm>. 5.3.2018.
- Savolainen, M. 2018b. Maailman ihanin tyttö -valokuvaprojekti. <http://www.voimauttavavalokuva.net/etusivu.htm>. 14.3.2018.
- Seppä, A. 2012. Kuvien tulkinta. Helsinki: Gaudeamus.
- Serlachius-museo. 2018. Kultainen leikkaus. <http://www.serlachius.fi/fi/kouluille/taidekoulu/kultainen-leikkaus/>. 1.4.2018.
- Tieteen termipankki. 2018. Estetiikka: rumuus. <http://tieteentermipankki.fi/wiki/Estetiikka:rumuus>. 4.5.2018.
- Varto, J. 2001. Kauneuden taito. Tampere: Tampere University Press.
- Vuorinen, J. 1996. Estetiikan klassikoita. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Vuorinen, R. 2004. Minän synty ja kehitys. Helsinki: WSOY.

Liitteet

Haastattelurunko

Koska tarkoituksena on valokuvauksen keinoin ilmentää ihmisten sisäistä kauneutta, haluan haastattelun avulla ottaa selvää, millä tavoin koet kauneuden käsitteen ja mitä se Sinulle merkitsee.

1. Miksi päätit suostua kuvattavaksi?
2. Onko Sinua ennen valokuvattu?
3. Miltä kameran edessä oleminen tuntui? Mitä koit kuvaustilanteissa?
4. Mitä ajatuksia tai tuntemuksia kuvat herättivät Sinussa?
5. Mitä näet omissa kuvissasi ja mitä toisten kuvissa?
6. Miten määrittelet sisäisen kauneuden?
7. Mitä sisäinen kauneus merkitsee Sinulle?
8. Jos Sinun pitäisi tiivistää kauneus yhteen sanaan, mikä se olisi?

Liitteet

Saatekirje malleille

Tervehdys!

Valokuvaan opinnäytetyönä filmikuvia, joita varten hain vapaaehtoisia kuvattavia ja Sinä olet yksi mukaan suostuneista.

Kuvien kautta tarkoitukseni on perehtyä ihmisten sisäiseen kauneuteen. Sinun ei siis tarvitse olla etevä kameran edessä, vaan valokuvaajana minä pyrin ammentamaan kustakin mallista esiin parhaat puolet, jotka edustavat tämän kauneutta. Kuvien aiheet vaihtelevat, mistä johtuen haluan keskustella kanssasi vaihtoehtoisista kuvista ja päättää yhdessä, mihin mallina lupaudut ja mitkä ovat mahdolliset omat toiveesi. Kunkin mallin kanssa sovitaan kaksi (2) kuvauskerää.

Kaikkien kuvien kehittämisen jälkeen haastattelen jokaista kuvattua kuvien synnyttämistä ajatuksista ja tuntemuksista sekä kyselen muita opinnäytettäni tukevia kysymyksiä. Haastattelua käytetään ainoastaan opinnäytteen aineistona.

Jos Sinulla on jotain kysyttävää, kerron mielelläni lisää!

Kuvausterveisin,

Jenni Hyttinen

Liitteet

Suostumus kuvamateriaalin ja haastatteluaineistojen käyttöön ja julkaisemiseen

Kuvattava ja haastateltava: _____

Nimi

Annan suostumukseni siihen, että Karelia Ammattikorkeakoulu Oy:n opiskelija kuvaa ja haastattelee minua opinnäytetyötään varten.

Opinnäytetyön aikana otettavia kuvia käytetään seuraavasti:

- Kuvia käytetään opinnäytetyön tutkimusmateriaalina / liitteenä;
- Kuvista valmistetaan kuvakirjajulkaisu;
- Kuvista valmistetaan printtiversiot, joista koostetaan näyttely;
- Kuvia julkaistaan verkkosivulla, esimerkiksi osana opinnäytetyöntekijän portfolioa;
- Kuvia käytetään artikkelin tai muun tekstin kuvituksena; ja
- Kuvista valmistetaan taideteos.

Haastatteluaineistoa analysoidaan ja tulkitaan ja siitä tehdään johtopäätöksiä opiskelijan opinnäyteaiheeseen liittyen.

Annan suostumukseni myös siihen, että opiskelija käyttää edellä mainittua kuva- ja haastattelumateriaalia opinnäytetyössään ja julkaisee minusta otettuja valokuvia opinnäytetyöhönsä liittyvässä valokuvanäyttelyssä.

Annan suostumukseni myös siihen, että opiskelija saa käyttää valokuvia ja haastattelumateriaalia opinnäytetyön osana valmistuvassa kirjassa ja julkaista kuva- ja haastattelumateriaalia, muunnella sitä, valmistaa siitä kappaleita sekä luovuttaa tämä oikeus kolmannelle osapuolelle, esimerkiksi kustantamolle.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy saa käyttää kuva- ja haastattelumateriaalia korvauksetta omassa toiminnassaan.

Tässä sovittujen oikeuksien luovuttamisesta ei makseta korvausta.

Joensuussa xx.xx.2018

Kuvattavan/haastateltavan allekirjoitus ja nimenselvennys